

36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2023. április 18-20.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

**A befolyásolás mint a hibriditás eszköze a 2021-es lengyel-
fehérorosz határ- és migrációs válság során**

Jelige: *TRK951*

Pályamunka lezárásának időpontja: 2022. szeptember 30.

2022.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
1. A BEFOLYÁSOLÁS MINT A HIBRIDITÁS ESZKÖZE	5
1.1. A hibrid hadviselés fogalmának történeti fejlődése	5
1.2. A hibriditás megjelenésének okai és céljai	12
1.3. A hibriditás eszközei, különös tekintettel a befolyásolásra	13
2. A 2021-ES LENGYEL-FEHÉROROSZ HATÁR-, ILLETVE MIGRÁCIÓS VÁLSÁG TÖRTÉNETE AZ ANGOL ÉS AMERIKAI SAJTÓ ALAPJÁN	16
2.1. Az erőszak kirobbanását megelőző időszak	16
2.2. A konfliktus kirobbanása	16
2.3. A konfliktus eszkalációja	17
2.4. A konfliktus elhúzódása	18
2.5. A konfliktus rendezése utáni szakasz	20
3. A KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ MIGRÁCIÓS FOLYAMATOK EGYES ASPEKTUSAINAK MEGJELENÉSE A VIZSGÁLT HÍRFORRÁSOKBAN	21
4. UTALÁSOK A KONFLIKTUS UKRAJNAI HELYZETTEL VALÓ KAPCSOLATÁRA A VIZSGÁLT SAJTÓFORRÁSOKBAN	26
5. KÖVETKEZTETÉSEK	34
FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM	37
KVALITATÍV TARTALOMELEMZÉSHEZ FELHASZNÁLT ÚJSÁGCIKKEK	39
KVANTITATÍV TARTALOMELEMZÉSHEZ FELHASZNÁLT ÚJSÁGCIKKEK	42
ÁBRAJEGYZÉK	51
FÜGGELÉKEK	53
ANNOTÁCIÓ	53

BEVEZETÉS

A XXI. század második évtizedére érkezvén bizonyosan állítható, hogy biztonsági környezetünkben gyors, mélyreható és alapvető változások következtek be a nemzetközi rendszer fundamentumainak átalakulásával. A biztonsági kihívások változó arculata okán a biztonságunkat befolyásoló folyamatok kialakulása, fejlődésük és hatásuk nehezen jelezhető előre, az így növekvő bizonytalanságot pedig tovább súlyosbítják olyan új – akár még össze is kapcsolódó –, vagy a korábbinál jóval komplexebben megjelenő fenyegetések, vagy kihívások, mint például a tömeges migráció, vagy a háborúk, illetve a konfliktusok természetében látszólag bekövetkező paradigmaticus változások. A mára megváltozó biztonsági környezet kihívásaira, az új háborúk elemzésére és magyarázatára új elméletek keletkeztek – mint például dolgozatomban tárgya, a hibrid hadviselés is – amelyekhez kapcsolódó jelenségek megértéséhez elengedhetetlen ezek komplex, multidiszciplináris vizsgálata.¹

Hasonló állásfoglalással találkoztam a látszólag újszerű, ugyanakkor mára a nemzetközi biztonsági környezet állandó elemévé vált hibriditás természetének elemzésére az MH Transzformációs Parancsnokságának Honvéd Tudományos Kutatóhelye által 2021. november 17-18-án „Katonák és a hibrid hadviselés: a fegyveres erők szerepe és feladatai háborús küszöb alatti konfliktusokban” címmel szervezett nemzetközi tudományos konferencián is. Az egyik meghívott előadó, a szerb Nebojsa Nikolic a *Strategic Management Methods in Support of Defence Preparation against Hybrid Warfare* című előadásában elhangzottak értelmében a hibriditás megértésében kulcsszerepet kell kapnia a konfliktusok más és korábbi koncepcióinak megfelelő ismerete mellett más tudományterületek bevonásának, illetve azok elemzési és kutatási módszerei alkalmazásának, mint például a dolgozatomban alkalmazott tartalom-, és narratívaelemzésnek is.²

A fentiekben foglaltak és a hibriditás, különösen a kognitív dimenzióban ható információs műveletek iránti érdeklődésem, illetve a dolgozatomban írásának idejében is folyó orosz-ukrán háború mind földrajzi, mind időbeli közelsége okán esett a választásom a gyakorta hibrid műveletként említett 2021-es lengyel-fehérorosz határ- és migrációs válságra. (pl. lsd. x. ábra)

¹ SZENES 2017: 69.

² NIKOLIC 2021.

A hibrid műveletek jellemzőinek azonosítása és a hibriditás fogalmának tisztázása érdekében, illetve kutatásom elméleti alapjaként munkám első részében a hibriditás fogalmának történeti fejlődését, illetve a hazai és nemzetközi szakirodalom fogalmi értelmezéseit és megközelítéseit vizsgáltam. Ezután magának a jelenségnek, a szakirodalomban hibrid hadviselésként meghatározott új típusú biztonsági kihívás megjelenésének okait és céljait igyekeztem feltárni a világunkban végbemenő hatalmi átrendeződéssel összefüggésben. Dolgozatom utolsó elméleti szegmenseként pedig a hibriditás eszközeinek azonosítására, különösen a befolyásolás, mint a hibrid műveletek egyik elemének bemutatására tettem kísérletet.

A válság eseményeinek áttekintése az angol és amerikai hírportálok közlései alapján a konfliktustranszformáció módszertani iskolájának megfelelően időbeli szakaszokra bontással történik.³ Munkámban egy esettanulmányt készítettem a 2021-ben bekövetkezett lengyel–fehérorosz határválságnak a nemzetközi médiában való megjelenítéséről, különös tekintettel az amerikai Cable News Network (a továbbiakban CNN), az angol British Broadcasting Corporation (a továbbiakban BBC) és az orosz RT (korábban Russia Today) hírportáljain közölt eltérő narratívákra. Az esettanulmány módszertanának megfelelően feltételezhető,⁴ hogy a cikkek elemzése alapján általánosítani lehet a hibrid műveletek sajátosságaira vonatkozóan.

A kutatás célja annak megállapítása volt, hogy kimutathatók-e a vizsgált esetben a hibrid műveleteknek a szakirodalomban leírt jegyei; elsősorban az ellenfél társadalmának gyenge pontjait célzó befolyásolás, és a valódi célokat elfedő megtévesztés. A kutatási kérdések a kutatási cél alapján a migrációs- és határválság okainak, lefolyásának és következményeinek az említett hírforrásokban való bemutatására vonatkoztak:

- Kik érkeztek a lengyel–fehérorosz határhoz?
- Hogyan kezelték a helyzetet az érintett államok?
- Milyen következményekkel járt a konfliktus?

³ PÉNZVÁLTÓ 2020:109, 112-113.

⁴ RUFFA 2020.

A kutatási kérdések alapján azt a valóságmodellt próbáltam rekonstruálni, amelyet az egyes hírportálok a saját nézőpontjukból, a létrehozott narratívákban közvetítettek a hírfogyasztóknak.⁵

Az újságcikkekben megjelenő információk eldolgozásához kvalitatív (a szövegek jellemző alkotóelemeit azonosító) és kvantitatív (gyakorisági statisztikákon alapuló) tartalomelemzést folytattam.⁶ A hírszövegek tartalomelemzéséhez három szövegkorpuszt építettem a hírportáloknak megfelelően, melynek során összesen 106 újságcikket használtam fel. A kutatásom közben kirobbanó orosz-ukrán háborút követően az RT hírportál internetes oldalának cikkeit az Európai Unióban egységesen felfüggesztett elérésének okán szerb virtuális magánhálózatról értem el. A szövegkorpuszok elemzéséhez AntConc szövegelemző szoftvert alkalmaztam.⁷ A módszerem számítógéppel támogatott, de felügyelt volt, azaz előolvastam a hírszövegeket, hogy azonosítsam a kutatási kérdéseimhez tartozó nyelvi elemeket, amelyek előfordulási gyakoriságát a szoftverrel kimutathattam, illetve a szövegkorpuszokban összehasonlíthattam. Emellett táblázatokat is készítettem az újságcikkek címeiről, és megvizsgáltam, hogy milyen állításokat tartalmaznak. A cikkek címét, tartalmát és megjelenésének helyét és időpontját pontosan dokumentáltam, és az eltéréseket rögzítettem. Az adatgyűjtésem eredményeként kimutathatók voltak a különbségek a hírforrások valóságmodelljeiben.

1. A BEFOLYÁSOLÁS MINT A HIBRIDITÁS ESZKÖZE

1.1. A hibrid hadviselés fogalmának történeti fejlődése

Mint közismert, a hibrid hadviselésnek nincs általánosan elfogadott definíciója: számos egymással párhuzamosan létező értelmezést, és hasonló jelentésű kifejezést találhatunk a hadtudományi szakirodalomban. Azonban a terminológiai tisztázatlanság miatt különösen nagy kihívást jelent a hibriditás fogalmának időbeli változása is.⁸ Hiszen a kifejezés terminológiai fejlődésében két, egymástól egy időpontban jól elkülöníthető, ugyanakkor a fogalmi paradigmaváltás ellenére is összetartó fogalom értelmezési időszakot figyelhetünk meg. Az

⁵ VAN DIJK 1988.

⁶ KRIPPENDORFF 1995.

⁷ ANTHONY 2022.

⁸ HOLECZ 2021: 61.

egyik a 2002 körüli időszaktól 2014-ig számítható, amikor a fogalom megjelent és elterjedt a szakirodalomban, a másik pedig a Krím-félsziget orosz elfoglalásától, 2014-től kezdődő időszak.

A hibrid hadviselés mint kifejezés hadtudományban való megjelenésének az időpontját a feldolgozott szakirodalom többsége 2002-re teszi,⁹ ugyanakkor ettől eltérően egyes szerzők szerint már 1998-ban is jelentek meg tanulmányok magát a szókapcsolatot nagyjából hasonló jelentéstartalommal felruházza.¹⁰

Az egyik legismertebb a hibrid hadviselés fogalmát bevezető művek közül William J. Nemeth *Future war and Chechnya: a case for hybrid warfare* című doktori értekezése.¹¹ A munkájában Nemeth elemzi, mi tette az oroszok elleni csecsen műveleteket sikeressé a csecsen–orosz háborúban. Eközben kitér a gerilla hadviselés és az akkori legkorszerűbb (telekommunikációs) technológia hatékony kombinációjára, és felhívja a figyelmet a lélektani és az információs műveletek hatásos alkalmazására.¹² Megjegyzi, hogy az úgynevezett „hibrid társadalmakat”, amelyeken a nyugatitól eltérő, többnyire törzsi alapon szerveződő közösségeket érti, nem lehet leírni és értelmezni a nyugati politikai fogalmak segítségével, majd rámutat, hogy a dezinformációs műveleteket és a propagandát a hibrid műveleteket folytató ellenfél a saját népességével szemben is alkalmazza az ügyének elősegítése érdekében.¹³

Ezen kezdeti időszakban magát a fogalmat az állami szint alatti nem állami szereplők látszólagos megerősödésével összefüggően a hadviselési eljárásaik növekvő összetettségére alkalmazták. A fogalom értelmezésének ebben a szakaszában a hibrid kifejezés a nem állami szereplők hadikulturális fejlődésének hozadékaként a nem hagyományos és hagyományos hadviselési formák keveredésének, illetve alkalmazásának illusztratív jelzőjeként szolgált, azaz maga a hibrid hadviselés az ezen két hadviselési mód közti különbség látszólag újszerű elmosódását jelentette.¹⁴

Ilyen volt például az a megfigyelés is, hogy ezek a szereplők a katonai fejlettség egyre magasabb szintjét mutatják, sikeres haditevékenységet folytatva olyan fegyverrendszerekkel, technológiákkal vagy harc eljárásokkal, amelyeket hagyományosan a nem állami szereplők korábban nem tudtak volna beszerezni. Továbbá az is, hogy ezeknek az újonnan megszerzett hagyományos eszközöknek és képességeknek a nem hagyományos képességekkel való

⁹ pl. JÓJÁRT 2020.

¹⁰ HOLECZ 2021: 68-70.

¹¹ NEMETH 2002.

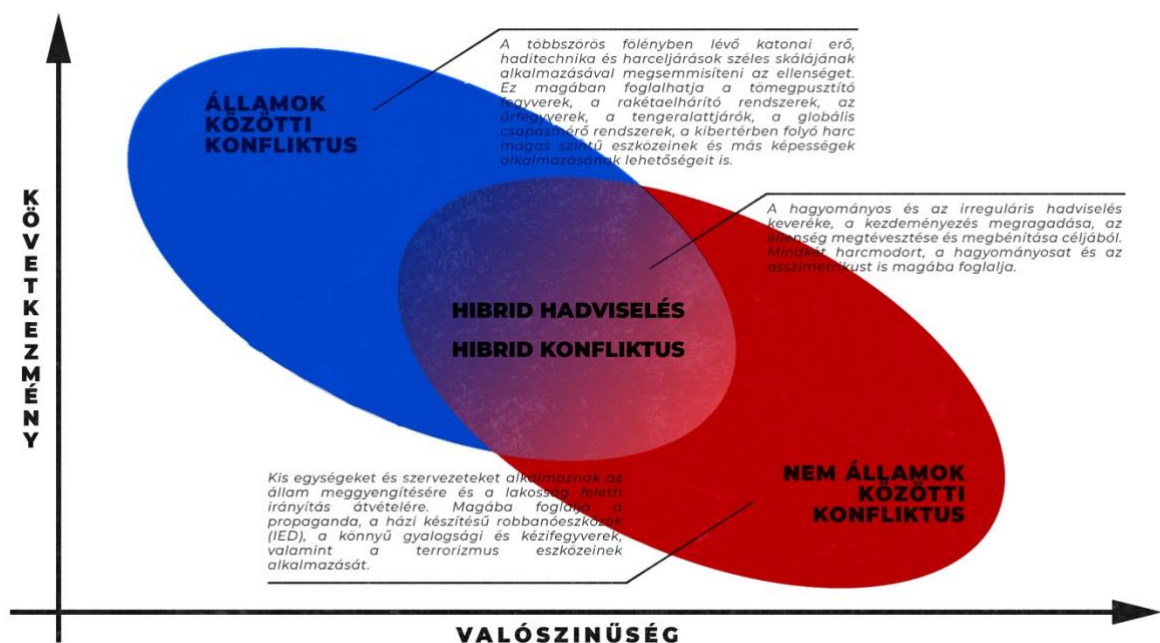
¹² uo. 57-62.

¹³ uo. 71-74.

¹⁴ REICHBORN-KJENNERUD – CULLEN 2016: 1.

kombinálása a szinkronizációs és szinergikus hatások következtében a korábbiakhoz képest hatékonyabb hadviselési eljárást eredményezett, ami a műveleteknek a katonai téren túli kiterjesztése, a nem katonai eszközök növekvő jelentősége következtében előnyöket biztosított a nem állami szereplők számára a korábbiakban katonailag fölényben lévő állami szereplőkkel szemben.¹⁵

A hibriditás fogalma azonban az ukrán válság, a Krím-félsziget elcsatolása, a kelet-ukrajnai polgárháború eseményláncolata¹⁶ során megfigyelhető orosz tevékenység és a korábbi fogalmi keretek szerinti nem állami szereplők hibrid hadviselése közti hasonlóság okán egyfajta paradigmaváltáson ment keresztül. Ilyen volt például a nem kinetikus eszközök használata, vagy a fegyveres erők összecsapásáról alkotott nyugati felfogáson kívüli műveletek. Ettől kezdve a hibrid hadviselés fogalma a Krím-félsziget elcsatolásakor és a Kelet-Ukrajnában látott újszerű orosz hadviselés leírásaként került be a közgondolkodásba.¹⁷

1. ábra A konfliktus folyamata (Forrás: https://nbi.uni-nke.hu/document/nbi-uni-nke-hu/Resperger%20István_A%20válságkezelés%20és%20a%20hibrid%20hadviselés.pdf alapján saját szerkesztés)

Azonban a paradigmaváltás nem járt együtt a hazai és a nemzetközi szakirodalom egységes fogalmi értelmezésének kialakulásával. Az értelmezéseket négy fő csoportba sorolja az áttekintő tanulmányában Kiss Álmós Péter és Somodi Zoltán annak függvényében, hogy a

¹⁵ uo. 1-2.

¹⁶ pl. HOLECZ 2018.

¹⁷ JÓJÁRT 2019.

szerzők véleménye szerint a mai hibrid módszer mennyire tekinthető újszerűnek a hadviselés történetében.¹⁸

Az első csoportba azokat az értelmezéseket sorolják, amelyek szerint a hibrid hadviselés más, mint a korábbi háborúk, egyfajta stratégiai szemléletváltást jelent, és a vele szemben történő fellépésnek is az eddigiektől eltérő követelményei vannak. Így, ha meg akarunk felelni ezeknek a követelményeknek, nekünk is új védelmi stratégiára és szemléletmódra van szükségünk.¹⁹

A második csoportba azok az elemzők tartoznak, akik szerint a hibrid hadviselés nem új, mivel elemei már korábban is megjelentek a különböző fegyveres konfliktusokban, de mégis alapvetően újszerű valamilyen különleges eleme.²⁰

A fentebb említett cikk alapján a harmadik csoport olyan szakértőkből áll, akik szerint a hibrid hadviselés mint stratégiai paradigma elsősorban azokat jellemzi, akik megalkották a fogalmat, és nem azokat a hadviselőket, akiknek a tevékenységét jellemezni próbálják vele. Szerintük a hibrid hadviselés fogalma – amelyet elsősorban Oroszország grúzai és ukrainai tevékenységével kapcsolatban kezdtek el használni – nem nyújt semmilyen újdonságot, és nem segít megérteni a jelenlegi biztonsági környezetet. A hibrid hadviselés tézisének elterjedése, amely szerint Oroszország az államvezetés és a katonai erő alkalmazásának újszerű megközelítését vezette be, elsősorban a nyugati világ kollektív meglepettségének tudható be, amely nehezen tud napirendre térni afölött, hogy Oroszország nagyon is hagyományos és a kétpólusú világrendből már jól ismert módszerekkel képviseli nagyhatalmi érdekeit és ambícióit a vetélytársaival szemben.²¹

A negyedik csoportba Kiss és Somodi a hadtudomány orosz művelőit sorolják. Hiszen az orosz stratégiai gondolkodás egyik meghatározó eleme a fenyegetettség érzése, így ezen kontinentális logika alapján egyes nyugati hatalmak Oroszország bekerítésére, destabilizációjára és meggyengítésére törekszenek, ami akár a politikai rezsim megdöntésével vagy Oroszország felbomlásával is járhat. A hibrid hadviselés mint fogalom leírásakor pedig ezen törekvések új és hatékony eszközét látják.²²

Véleményem szerint a fentebb idézett megközelítési módok mindegyikének átfogó értelmezése vezethet a hibriditás tényleges megértéséhez – definiáljuk akár a jelenséget a szakmai irányultság, a nemzetiségi viszonyulás, a szervezeti küldetés, illetve a fogalmi

¹⁸ KISS – SOMODI 2019.

¹⁹ uo. 22-23.

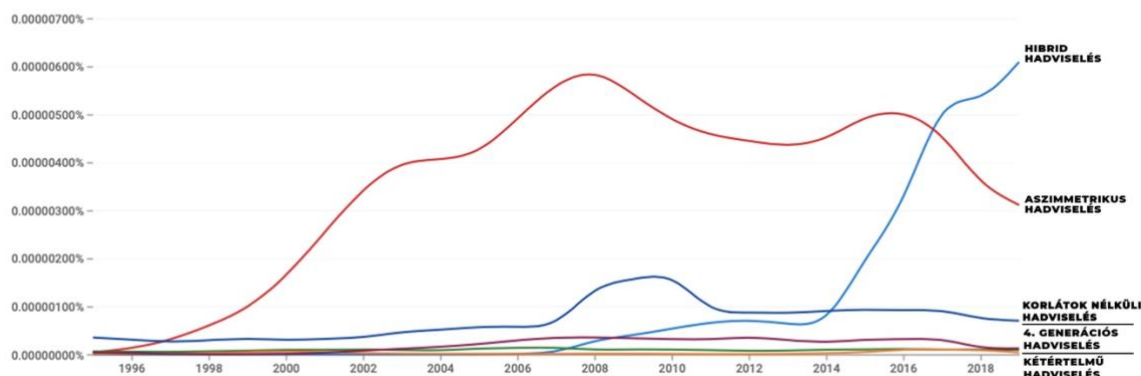
²⁰ uo. 24.

²¹ uo. 25.

²² uo. 26.-27.

meghatározás időpontja, és annak elterjedése (lásd. 1. ábra) okán akár hibrid, indirekt, átfogó, félreérthető, összetett, nem-lineáris, új generációs, politikai, negyedik generációs, korlátlan hadviselésként, fenyegetésként vagy veszélyként.²³

GOOGLE NGRAM VIEWER

2. ábra Az új hadviselési formák terminológiájának előfordulása az angol nyelvű szakirodalomban (Forrás:

[https://books.google.com/ngrams/graph?content=hybrid+warfare%2Casymmetric+warfare%2Cindirect+warfare%2Cambiguous+warfare%2Cunrestricted+warfare%2C+fourth+generation+warfare&year_start=1995&year_end=2019&corpus=26&smoothing=1&direct_url=t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B](https://books.google.com/ngrams/graph?content=hybrid+warfare%2Casymmetric+warfare%2Cindirect+warfare%2Cambiguous+warfare%2Cunrestricted+warfare%2C+fourth+generation+warfare&year_start=1995&year_end=2019&corpus=26&smoothing=1&direct_url=t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B) alapján. Saját szerkesztés.)

A sokrétű megközelítés következtében dolgozatomban az általánosan elfogadott definíció hiánya miatt a Helsinkiben található, az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (továbbiakban NATO) és az Európai Unió (továbbiakban EU) kezdeményezésére 2017-ben alapított, de független szervezetként működő Hibrid Fenyegetések Elleni Európai Kiválósági

²³ KOÓS – SZTERNÁK 2017.

Központ (European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats) munkadefiníciója szerinti hibrid hadviselést veszem alapul:

- a demokratikus államok és intézmények rendszerszintű gyengeségeit szándékosan célzó koordinált akció, amely számos (politikai, gazdasági, katonai, civil vagy információs és egyéb) eszközzel valósulhat meg;
- ezek a lépések általában nehezen ismerhetők fel vagy köthetők egy adott elkövető személyhez, csoporthoz vagy államhoz, ez által elmosva a háború és a béke közti határvonalat;
- céljuk a helyi, regionális, állami vagy intézményi szintű döntéshozatal befolyásolása az elkövető stratégiai céljainak megvalósítása érdekében.²⁴

Az áttekintett hazai és a nemzetközi szakirodalom fogalom értelmezésének és megközelítésének eltérése, vagy akár az általam választott, taxatív felsorolásra törekvő fenti definíció alapján is megállapítható, hogy az úgynevezett hibrid hadviselés fogalma a szakirodalomban jelenleg nem egyértelmű. A sajtóban pedig a hibrid jelzőt gyakran csak „újszerű” vagy „szokatlan” értelemben használják az ismert terminusok előtt –ezt példázza az 1. táblázat. A korábban már idézett, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán 2021. november 17-18-án rendezett, Katonák és a hibrid hadviselés című nemzetközi konferencia előadóinak javaslata volt, hogy helyesebb volna a „hibrid műveletek” terminus alkalmazása, mivel a konferencia időpontjában nem volt példa kizárólag és bizonyítottan hibrid eszközökkel megvívott háborúra.²⁵

A fogalmat tisztázó irányvonalat folytatva, a Hibrid Fenyegetések Elleni Európai Kiválósági Központ 2021. októberi tanulmányában Rasmus Hindrén rámutat, hogy Európa valószínűleg már folyamatosan tapasztal hibrid típusú fenyegetéseket a kibertámadások mellett. Ezen fenyegetések közös jellemzője, hogy az eredetük nem azonosítható, és a célközönség nincs tudatában a kitettségnek. Hindrén a hibrid típusú fenyegetések közös jellemzőjének azokat a gyors technológiai változásokat tartja, amelyek lehetővé teszik a háborús műveleteket nem-állami szereplők, vagy akár még az egyének számára is.²⁶

²⁴ SZŐKE DIÁNA 2019: 4.

²⁵ Katonák és a hibrid hadviselés: a fegyveres erők szerepe és feladatai háborús küszöb alatti konfliktusokban. 2021. november 17-18.

²⁶ HINDRÉN, RASMUS 2021: 11-12.

A Hibrid Fenyegetések Elleni Kiválósági Központ *The Landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model* című tanulmányának meghatározása szerint hibrid fenyegetés az, amikor „egy ellenséges aktor szándékosan kombinálja és szinkronizálja a tevékenységeit azért, hogy kihasználja a demokratikus társadalmak rendszerszerű gyengeségeit.”²⁷

Ennek érdekében többféle, összehangolt (általában nem katonai) eszközt alkalmaz, amelyek lineáris és nem-lineáris hatásokhoz vezetnek. Emellett olyan helyzetet hoz létre, melyek többféleképpen értelmezhetők (fedett eszközök, vagy legalábbis letagadható eszközök révén), valamint a felderítés és a reagálás elkerülése érdekében úgy manipulálja a küszöböt, hogy kihasználja a demokratikus társadalom gyengeségeit és a jogi kiskapukat. Gyakran alkalmazza a figyelemelterelés elemét, azaz, amikor az egyik helyszínen látszólag akciót folytat, de valójában másikat vesz célba.²⁸

A 2021-es lengyel-fehérorosz határ-, és migrációs válságot, ahogy a dolgozatomban később alaposabban is megvizsgált angol és amerikai, illetve orosz sajtócikket tartalmazó szövegtörzsök alapján is látható, számos nyugati politikai, vagy egyéb szereplő nevezte meg valamely, a hibriditás leírására szolgáló jelzős szerkezettel.

A SZÖVEGEKBEN TALÁLT KIFEJEZÉS LEFORDÍTOTT NEVE	ELŐFORDULÁSÁNAK SZÁMA	A KIFEJEZÉST TARTALMAZÓ CIKKEK SZÁMA
HIBRID HÁBORÚ	33	26
HIBRID TÁMADÁS	34	21
HIBRID HADVISELÉS	18	15
HIBRID AKCIÓ	1	1
HIBRID ELJÁRÁS	1	1
HIBRID AGRESSZIÓ	1	1

3. ábra A hibriditást leíró jelzős szerkezetek előfordulása az egyesített szövegtörzsökben
(Forrás: Az angol, amerikai és orosz nyelvű szövegtörzsök alapján. Saját szerkesztés.)

Ezzel foglalkozik az RT honlapján 2021. november 16-án *Is Belarus waging a 'hybrid war' on the West?* című cikk is, amelyben megjelenik többek között Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke, Mateusz Morawiecki lengyel miniszterelnök és Gabrieli

²⁷ GIANOPOULOS – SMITH – THEOCHARIDOU (eds.) 2021.

²⁸ uo. 11.

Landsbergis litván külügyminiszter is, aki „hibrid háborús műveletnek” nevezte a Fehéroroszországgal kialakult konfrontációt, rámutatva arra, hogy Minszk a közel-keleti országokból berepült és a határra buszokkal szállított migránsokat használja fegyverként országa destabilizálására.²⁹

A dolgozatomban a nyugati valóságértelmezést követve, illetve az általam választott munkadefiníció a konfliktusnak való megfeleltethetősége alapján a hibrid hadviselés, pontosabban a hibrid műveletek jellegzetességeinek szempontjából vizsgálom a 2021-es lengyel-fehérorosz határ-, és migrációs válságot.

1. 2. A hibriditás megjelenésének okai és céljai

A feldolgozott szakirodalom többségében foglaltak alapján a hibriditás megjelenésének okát elsődlegesen a világunkban végbemenő hatalmi átrendeződésben találhatjuk meg; tehát abban, hogy a hidegháború végével beköszöntő unipoláris világrend hegemon aktorának tekinthető Amerikai Egyesült Államok hatalmi pozíciója megrendült, harmadik-negyedik hatalmi ciklusába ért, amelyben többek között legitimációs kihívásnak néz elébe. Ezen folyamatok, illetve az általa létrehozott nemzetközi struktúrák kihasználásának következtében pedig olyan hatalmi centrumok jöttek létre, amelyek a befolyását gyengítik, és ezzel célzottan versenyre is kelnek (fatalista csapda).³⁰ Ebben az imperialisztikus hatalmi átrendeződésben, illetve vetélkedésben, vagy ellenfolyamatban mára a nyugati civilizáció legnagyobb kihívójaiként az elsődleges, és a másodlagos regionális nagyhatalmak mellett – mint például az újra megerősödő Oroszország, a feltörekvő Kína, vagy Irán – a jelentős nem állami szereplőket azonosíthatjuk.³¹ Azonban ezen versengés kiújulása kapcsán a fentebb részletezett multipolarizációs folyamatok mellett mindenképpen kiemelendő, hogy a jelenlegi világrend alapjaiként meghatározható hatalmak még a mai geopolitikai, illetve geostratégiai környezetben is lényeges előnnyel bírnak a hatalom mennyiségi és minőségi szempontjából releváns tényezők és a belőlük származtatott eszközök kapcsán.³²

Ennek tudatában, a tényleges szembenállás elkerülése érdekében pedig a feltörekvő vagy újra megerősödő állami, illetve nem állami szereplők kinetikus és nem kinetikus eszközök

²⁹ Is Belarus waging a ‘hybrid war’ on the West? 2021.

³⁰ BOROS – KOLOZSI 2019.

³¹ KISS 2019: 19.

³² NYE 2009.

változatos kombinációját alkalmazva kívánják érvényesíteni érdekeiket és megvalósítani célkitűzéseiket nehezen áttekinthető, a háborús küszöb alatti, úgynevezett szürkezónás tevékenységeikkel. A sikeresség érdekében a félreérthetőségre³³, vagyis a kétértelműsége; a béke és a háború, illetve a katona és civil közötti éles határvonalak, valamint az ellenségeskedések kezdete és vége közötti különbségtétel elmosódására törekednek, hiszen egy nyílt eszközökkel vívott konfliktusban nagy valószínűséggel alulmaradnának.³⁴

Ugyanakkor a hibriditás nem csak a jelenlegi *status quo*-val elégedetlen állami és nem állami szereplők sajátos érdekérvényesítési módozata, hanem részben a fentebb elemzett folyamatok okán a világrendet meghatározó nyugati szereplőké is. Hiszen „hibrid hadviselési eljárásokat választhat egy állam (vagy egy államszövetség) akkor is, ha rendelkezik elegendő erővel, hogy gyors és döntő katonai győzelmet érjen el egy nyílt háború során, de nem akarja vállalni az agresszor szerepét, mert az nem nyerné el a választók támogatását, vagy kiváltaná a nemzetközi közösség súlyos ellenválasztát”³⁵, amellyel azonban az egypólusú nemzetközi dinamika, az unipoláris pillanat³⁶ letűnésével és az új hatalmi realizmus³⁷ körvonalazódásával már a nyugati szereplőknek is számolnia kell. Így mára már egyre kevésbé kezdeményezhetnek vagy vállalhatnak közvetlen hagyományos hadviselést például egy politikai rendszer megváltoztatása vagy egyéb érdekeik érvényesítése érdekében.³⁸

1.3. A hibriditás eszközei, különös tekintettel a befolyásolásra

A világunkban végbemenő hatalmi átrendeződés következtében tehát a hibrid hadviseléshez folyamodó államok és az erős nem állami szereplők a célszágok rendszerszintű gyengeségeit, illetve társadalmi törésvonalait széles körben célzó koordinált tevékenységük során a hatalmi eszközök változatos – egymást kölcsönösen erősítő³⁹ – kombinációját alkalmazva kívánják érvényesíteni érdekeiket és megvalósítani stratégiai célkitűzéseiket.⁴⁰

Az ilyen hibrid műveletekben is alkalmazott, de eredetileg az államoknak tulajdonított elemek meghatározásakor hagyományosan diplomáciai, információs, katonai és gazdasági eszközöket különített el a szakirodalom, azonban a koppenhágai iskola átfogó, konstruktív

³³ COTTER 2017.

³⁴ KISS 2019: 19.

³⁵ KISS 2019: 19.

³⁶ KRAUTHAMMER 1990.

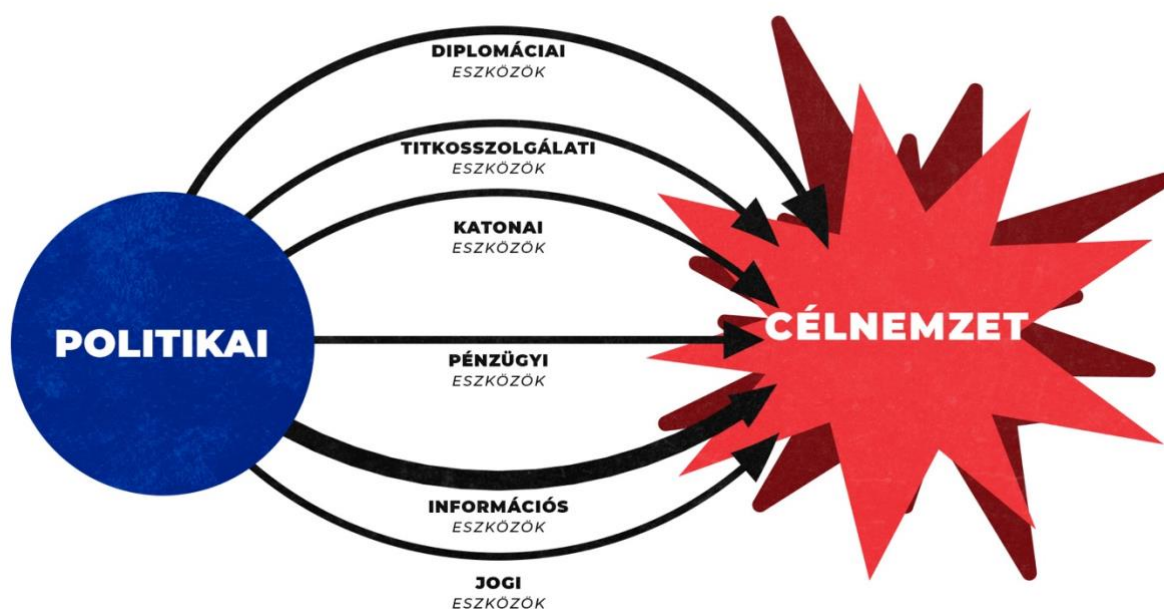
³⁷ RICHARDSON 2008.

³⁸ QURESHI 2020.

³⁹ SZÖRÉNYI 2009.

⁴⁰ SZŐKE DIÁNA 2019: 4.

biztonságelméletének elterjedésével párhuzamosan ezen fogalom is további elemekkel bővült. A hibrid hadviseléssel összefüggésben is egy ilyen kibővített formulát alkalmazhatunk, leginkább a NATO szakértőivel, illetve nemzetközi szervezetekkel egyetértve,⁴¹ a diplomáciai, információs, katonai és gazdasági eszközök mellett megkülönböztetve a pénzügyi, titkosszolgálati és jogi eszközöket is.⁴² A felsorolt eszközök közül mindenképp kiemelendő a hibriditás szempontjából az információs műveletek vagy az információs hadviselés – kulcsszerepe,³¹ hiszen, ahogy a hibrid hadviselés egyik elméleti alapjaként is tekintett korlátlan, vagyis korlátok nélküli hadviselés elmélete fogalmaz,⁴³ a korábban is műveleti térként meghatározott természeti területek mellett újszerűen jelentkező társadalmi tereket a számítógép-rendszerek és hálózatok által alkotott metaforikus tér, azaz a kibertér köti össze.

4. ábra A hibrid hadviselés eszközei a DIMEFIL-modell felosztása alapján (Forrás: <https://news.postimees.ee/4505726/mark-voyger-russian-hybrid-warfare-can-still-bring-surprises-in-the-future> alapján. Saját szerkesztés.)

Ezen közvetítő közeg hiányában pedig a fentebb tételezett nemzeti hatalomból származtatható eszközök kevésbé tudnák elérni a támadó fél által meghatározott célpontokat és célcsoportokat, ezzel pedig a különböző alrendszerekben található gyengeségek, gyűjtőpontok vagy

⁴¹ KISS 2019: 20.

⁴² HEAP (ed.) 2021.

⁴³ HOLECZ 2021: 62-66.

törésvonalak kihasználása és elmélyítése sem valósulhatna meg.⁴⁴

Ezen információs műveletek végrehajtása során a szembenálló fél információira, információalapú folyamataira és infokommunikációs rendszereire gyakorolt hatások segítségével a hibriditással élő szereplőknek lehetősége nyílik támogatni stratégiai célkitűzéseik elérését, amelyben a fizikai és az információs dimenzióban végrehajtott művelek mellett hangsúlyos szerep jut a kognitív dimenzióban megvalósuló információs tevékenységeknek is.⁴⁵

A kognitív dimenzióban megvalósuló információs tevékenységek pedig közvetlenül az emberi gondolkodást veszik célba a különböző célcsoportok percepcióinak, attitűdjének és magatartásának számukra kedvező irányba történő befolyásolása érdekében.⁴⁶ Tehát, ahogy Kiss Álmos Péter fogalmaz: „a hibrid hadviselő a fegyverré kovácsolt információval és a megtámadott állam információs csatornáinak és üzenetének blokkolásával megzavarhatja és megosztja annak közvéleményét, magához ragadva és ellenőrzése alatt tartva az események narratíváját. Ez által manipulálja a befolyásolás mindhárom formájának felhasználásával, a megfelelés, az azonosulás és az internalizáció alkalmazásával a műveleti környezet legfontosabb célközönségeit: a megtámadott társadalom közvéleményét és döntéshozóit, saját közvéleményét, valamint a nemzetközi közösség beavatkozásra képes államainak közvéleményét és döntéshozóit. A közösségi médiumok széles körű terjedése ellenére a hagyományos hírmédiumok, különösen a hírcsatornák helyszíni tudósításai továbbra is fontos eszközök az információs hadviselés fegyvertárában. Hitelességük még mindig nagyobb, mint az alternatív hírforrásoké: a közvélemény akkor is hajlamos elhinni a hírmédiumoktól származó információt, ha az később hamisnak bizonyul. Ez annak ellenére így van, hogy a hírmédiumok versenyében egyre kevesebb idő marad a hivatalos és nem hivatalos forrásokból kapott hírek ellenőrzésére, ami viszont lehetőséget teremt félrevezető narratíva terjesztésére.”⁴⁷

⁴⁴ QIAO – WANG 1999.

⁴⁵ HAIG 2018: 151.

⁴⁶ *uo.* 152.

⁴⁷ KISS 2019: 31.

2. A 2021-ES LENGYEL-FEHÉROROSZ HATÁR-, ILLETVE MIGRÁCIÓS VÁLSÁG TÖRTÉNETE AZ ANGOL ÉS AMERIKAI SAJTÓ ALAPJÁN

2.1. Az erőszak kirobbanását megelőző időszak

A lengyel-fehérorosz határ-, illetve migrációs válság közvetlen előzményeiről a kutatásom kapcsán megvizsgált és feldolgozott angolszász cikkek közül a BBC honlapján 2021. július 13-án megjelenő *Lithuania votes to curb influx of migrants from Belarus* című cikkből informálódhattak először ezen internetes újságok, illetve hírportálok feltételezett befogadói, amelyben a litván-fehérorosz határon megnövekedő migrációs nyomásról tájékozódhattak. A cikkben többek között olyan információk jelentek meg, mint hogy a 2021 júliusa előtti hetekben a korábbi statisztikai adatokhoz képest kiemelkedő mennyiségű, több száz migráns lépett át illegálisan Litvániába Fehéroroszországból, amelynek következtében a litván kormányzat a litván-fehérorosz határszakasz műszaki megerősítése – szögesdrótkerítés megépítése – mellett döntött.⁴⁸

2.2. A konfliktus kirobbanása

A tárgyalt konfliktus kirobbanásához végül a migrációs útvonal 2021 augusztusában történő megváltozása vezetett el, amelynek eredményeképp a lengyel határszakaszhoz a litvánnál megfigyelhető folyamatokkal ellentétesen kiugró számú migráns kezdett érkezni, melynek folyamatáról az angol és amerikai internetes újságok, illetve hírportálok több cikkben is beszámoltak.

Ezen új migrációs irányvonallal elsőként a CNN 2021. augusztus 13-ai *Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook* című cikke foglalkozott még az erőszak kirobbanása előtt, amely azt állította, hogy a változás mögött a már Fehéroroszországban tartózkodó migránsok alternatív útvonalkeresése fedezhető fel.⁴⁹ Ezen valóságértelmezés fényében, amit a BBC-n 2021. október 22-én a *How Belarus is helping 'tourists' break into the EU* című cikk tartalma is megerősít,⁵⁰ feltehetőleg a litván-fehérorosz határőrizeti, illetve határvédelmi rendszerelemek kiépülésével indokolható az útvonal módosulása.

⁴⁸ Lithuania votes to curb influx of migrants from Belarus. 2021.

⁴⁹ Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook. 2021.

⁵⁰ How Belarus is helping 'tourists' break into the EU. 2021.

A migrációs tendencia változásának sajátosságairól és részleteiről bővebben – statisztikai adatokkal ellátva – a megvizsgált cikkek közül a CNN honlapján 2021. szeptember 21-ei *Four bodies found on Polish–Belarus border as spat over migrant crisis worsens*⁵¹ és a szintúgy a CNN-en megjelenő, 2021. október 10-ei dátummal ellátott *Record number of people attempt to cross the border between Poland and Belarus* című írásból tájékozódhattak leginkább az angolszász források hírolvasói.⁵²

Ezen fentebb említett cikkekben egyebek között információk jelentek meg arról, hogy a lengyel belügyminisztérium tájékoztatása alapján 2021 augusztusában a tárgyév korábbi hónapjaihoz képest kiugró számú, mintegy háromezer migráns kísérelte meg illegálisan átlépni Lengyelország határát Fehéroroszországból. A migrációs folyamat közben pedig legalább négy ember vesztette életét a két ország határvonalának közvetlen közelében; három embert a lengyel hatóságok szerint a határ lengyel oldalán találtak holtan kihülés következtében, egy negyediket pedig a fehérorosz oldalon fedeztek fel, egy méterre az országhatártól. A határátlépések száma a lengyel határügynökség közleménye alapján ötezerre, majd októberben nyolcezerre növekedett.⁵³

2.3. A konfliktus eszkalációja

A konfliktus elmélyüléséhez végül a 2021. november 8-ai eseménysorozat vezetett el, amelynek során a korábban a lengyel–fehérorosz határszakasz teljes egészében jelentkező – a konfliktus előre haladtával amúgy is fokozatosan erősödő – migrációs nyomás egy pontban történő összpontosulása és annak eredményeképp az eddigieknél nagyobb horderejű tömeges erőszakos határátlépési kísérlet következett be a Bruzgi-Kuźnica határátkelőhely környezetében.

Ezen fejlemények legrészletesebb taglalását a megvizsgált internetes újságok, illetve hírportálok anyagai közül a CNN honlapján az események másnapján, azaz 2021. november 9-én megjelent *Crisis worsens on Poland-Belarus border as migrants congregate and troops are mobilized* című cikk kapcsán találhatta meg az olvasó. A cikk lengyel hatósági személyek nyilatkozatai alapján az átkelőhely környéki összevonódás részleteit és a mögötte meghúzóódó feltételezett fehérorosz hatósági szerepvállalást is említi.⁵⁴ A BBC-n az eseményekkel egy időben megjelenő *Poland blocks hundreds of migrants at Belarus border* című cikk migrációs

⁵¹ Record number of people attempt to cross the border between Poland and Belarus, officials say. 2021.

⁵² Four bodies found on Polish-Belarus border as spat over migrant crisis worsens. 2021.

⁵³ Four bodies found on Polish-Belarus border as spat over migrant crisis worsens. 2021

⁵⁴ Crisis worsens on Poland-Belarus border as migrants congregate and troops are mobilized. 2021.

háttérű interjúalanya e mögött elsődlegesen a migránsok önszerveződését azonosítja, a fehérorosz hatóságoknak másodlagos szerepkört tulajdonít.⁵⁵

A migránsok összevonódásának leírása mellett a november 8-ai eseményekkel foglalkozó, a CNN-en megjelenő cikkben az aznapi tömeges léptékű erőszakos határátlépési kísérlet sajátosságairól szóló információk is megjelentek, mint például a lengyel határőrizeti és egyéb közreműködő társszervek által a tömegoszlatási intézkedések során alkalmazott kényszerítő eszközökről szóló fehérorosz nyilatkozatok.

A 2021. november 8-ai eseménysorozat következményeit, mint a határátkelő másnap reggeli lezárását vagy a kirobbanó „diplomáciai vihar” taglalását pedig az angolszász cikkek fogyasztói a CNN honlapján szintúgy az események másnapján megjelenő *EU accuses Belarus* című cikkben találhatták meg leginkább.⁵⁶

2.4. A konfliktus elhúzódása

A 2021. november 8-ai tömeges erőszakos határátlépési kísérlet következtében a megvizsgált angol nyelvű internetes újságok, illetve hírportálok kiemelt figyelmet fordítottak a lezárt Bruzgi-Kuźnica határátkelőhelynél történő eseményekkel közvetlenül, vagy közvetve kapcsolatos információkról való beszámolásra és azok részletezésére, amelynek eredményeképp a konfliktus elhúzódásaként meghatározható időszakban – 2021. november 8-tól november 16-ig – a korábban már ismertetett újságcikkekhez képest több cikk született.

Ezeknek egy jelentős része azonban ténylegesen nem a határátkelőhely körüli fejleményekről tartalmazott újabb információkat, hanem a konfliktus eszkalálódása utáni elhúzódási folyamattal kapcsolatos nemzetközi politikai eseményeket és megnyilvánulásokat, vagy a migránsok személyes történeteit közölte. Ennek ellenére, a megnövekedett médiafigyelemnek köszönhetően a konfliktus elhúzódása során a Bruzgi-Kuźnica határátkelőhelynél történő eseményeket is szinte napra pontosan követhették a megvizsgált hírszövegek olvasói.

Ilyen volt például a CNN honlapján 2021. november 9-én megjelent *EU accuses Belarus of acting like 'gangster regime' as thousands of freezing migrants camp on Polish border* című cikk is, amelyben a november 8-ai események következtében az átkelőhelynél másnapra megerősített lengyel műszaki- és élőerős védelemről jelentek meg információk.⁵⁷

⁵⁵ Poland blocks hundreds of migrants at Belarus border. 2021.

⁵⁶ Record number of people attempt to cross the border between Poland and Belarus, officials say. 2021.

⁵⁷ EU accuses Belarus of acting like 'gangster regime' as thousands of freezing migrants camp on Polish border. 2021.

A 2021. november 10-ei fejlemények kapcsán pedig a CNN honlapján már aznap megjelenő *Migrants face hypothermia and broken bones in freezing forests as Poland-Belarus crisis deepens* című cikk tájékoztat, amelyben megjelent a lengyel határőrség közleménye is arról, hogy aznap közel ötszáz, előző nap pedig közel hatszáz migráns átkelési kísérletét regisztrálták, köztük néhány "nagyszabású" kísérletet, amelyek során több mint százfős csoportosulás próbálta meg áttörni a határvonalon kiépített műszaki határzárát.⁵⁸

A CNN honlapján a 2021. november 12-ei *Russia and Belarus hold military drill as migrant crisis on EU border grows* című cikkben pedig az elmúlt napokban határon rekedt migránsok életkörülményeinek romlásáról jelent meg tartalom.⁵⁹

2021. november 13-án újabb megakadályozott tömeges léptékű erőszakos határátlépési kísérletről számolt be a CNN *Russia has 'nothing to do with' Poland-Belarus border crisis, Putin insists* című cikke, amelynek közlései értelmében egy körülbelül százfős, könnygázzal – a lengyel határőrség elmondása alapján a fehéroroszok által – felszerelt migránscsoport próbált átjutni a lengyel-fehérorosz határon.⁶⁰

A CNN honlapján 2021. november 15-én megjelent *EU slaps new sanctions on Belarus as NATO warns Russia over military buildup* című hírszövegből pedig a helyzet további súlyosbodásáról kaphatunk információkat. A cikkben megjelenő lengyel határőrségi szóvivő nyilatkozata értelmében 2021. november 14-re mintegy négyezer migráns tömörült a Bruzgi-Kuźnica határátkelőhelynél létrejött sátortábornál, és november 15-én újabb erőszakos tömeges határátlépési kísérletek során az átkelni próbálók fegyvernek látszó tárgyakat fogtak a lengyel katonákra, és egy jelzőfegyverrel lőttek feléjük.⁶¹

Hasonlóan feszülten telt a konfliktus rendezése előtti utolsó nap, azaz november 16. is, a BBC-n az eseményekkel megegyező napon megjelent *Poland border crisis: Migrants tear-gassed trying to cross from Belarus* című cikkben szintúgy a lengyel fél közlései alapján a határvédelmi kerítést lerombolni próbáló migránsok erőszakot is alkalmaztak a határvédelmi feladatokat ellátó lengyel előerő ellenében, akik az erőszakos fellépő tömeg ellen különböző kényszerintézkedéseket is alkalmaztak válaszul.⁶²

⁵⁸ Migrants face hypothermia and broken bones in freezing forests as Poland-Belarus crisis deepens. 2021.

⁵⁹ Russia and Belarus hold military drills as migrant crisis on EU border grows. 2021.

⁶⁰ Russia has 'nothing to do with' Poland-Belarus border crisis, Putin insists. 2021.

⁶¹ EU slaps new sanctions on Belarus as NATO warns Russia over military buildup. 2021.

⁶² Poland border crisis: Migrants tear-gassed trying to cross from Belarus. 2021.

2.5. A konfliktus rendezése utáni szakasz

A lengyel-fehérorosz határmenti területeken kialakult határ-, illetve migrációs válság rendezésének kezdetéről a megvizsgált angolszász internetes újságok, illetve hírportálok hírfogyasztói a történésekkel elsőként nagyjából egyidejűleg a CNN honlapján 2021. november 17-én megjelent *Belarus clears migrant camps at border as first repatriation flight leaves for Iraq*⁶³ című cikkből, illetve a BBC honlapján ugyanabban az időben megjelenő *Poland border crisis: Belarus moves migrants stranded in camp* című írásból tájékozódhattak.⁶⁴

Ezekből kiderült, hogy a 2021. november 16-án a lengyel határőrizeti ügynökség által készített videofelvételekkel összhangban – amelyeken a Bruzgi-Kuźnica átkelőhelynél lévő ideiglenes migránstáborok nagyszámú elhagyása figyelhető meg – 2021. november 17-ére az első négyszáz fős iraki repatriálási járat megérkezésével párhuzamosan a fehérorosz hatóságok teljesen felszámolták a lengyel-fehérorosz határon fekvő sátoztáborokat, véget vetve ezzel a hónapok óta tartó patthelyzetnek, amely fokozta a feszültséget a térségben. A fehérorosz határőrök a Bruzgi-Kuźnica átkelőhelyről még hazájukba vissza nem tért migránsokat pedig egy közeli raktárba szállították, amelyet rögtönzött befogadóállomássá alakítottak át, hogy ideiglenes szállást biztosítsanak számukra, míg lehetőség nem nyílik a hazajövetelükre.⁶⁵

Ezen repatriálási folyamat sikerességéről – a határszakaszon korábban tapasztalható feszültséggel együttesen alábbhagyó médiafigyelem ellenére – a BBC-n 2021. november 18-án megjelent *The migrants returned to Iraqi camps from Belarus* című közleménye is beszámolt, amelyben ezres nagyságrendű migráns Fehéroroszországból Irakba történő visszajuttatásáról került ki tartalom az internetre.⁶⁶ Ehhez hasonló információkat közvetít a konfliktus kapcsán utolsóként a CNN 2021. december 12-én megjelent *The trip could have killed them. But people fleeing economic wreckage in the Middle East say they'd do it 100 times over* című cikke is, amelyben egy korábban is bemutatott – a fehéroroszok által kialakított befogadóállomásra szállított – kurdisztáni család hazatelepítéséről szóló információk is megjelennek többek között.⁶⁷

⁶³ Belarus clears migrant camps at border as first repatriation flight leaves for Iraq. 2021.

⁶⁴ Poland border crisis: Belarus moves migrants stranded in camp. 2021.

⁶⁵ Belarus clears migrant camps at border as first repatriation flight leaves for Iraq. 2021; Poland border crisis: Belarus moves migrants stranded in camp. 2021.

⁶⁶ The migrants returned to Iraqi camps from Belarus. 2021.

⁶⁷ The trip could have killed them. But people fleeing economic wreckage in the Middle East say they'd do it 100 times over. 2021.

3. A KONFLIKTUSSAL ÖSSZEFÜGGŐ MIGRÁCIÓS FOLYAMATOK EGYES ASPEKTUSAINAK MEGJELENÉSE A VIZSGÁLT HÍRFORRÁSOKBAN

A kutatásom során összeállított angol és amerikai, illetve orosz szövegkorpuszokban foglaltak alapján a konfliktus során kiemelt szerep jutott az ezen hírforrások olvasóközönségét célzó, az újonnan tapasztalható lengyel-fehérorosz határon történő migrációs folyamatokkal kapcsolatos befolyásolási és manipulációs törekvéseknek, amelyek a hírfogyasztók percepcióit, attitűdjét, és feltehetőleg magatartását próbálták megváltoztatni. Ekként értelmezhetők a konfliktus kirobbanásakor és előtte láthatóan megnövekedett számú illegális határátlépések feltételezett okaival kapcsolatosan megfigyelhető narratívakülönbségek is.

A vizsgált angol és amerikai sajtóhírek a migrációs folyamatok leírása kapcsán végig kimutathatóan összhangban voltak – ahogy a 2015-ös európai migrációs válság során is.⁶⁸ Erre példaként értelmezhető a konfliktus kirobbanása mögötti magyarázat is, amiről elsőként a már idézett BBC honlapján 2021. július 13-án megjelenő *Lithuania votes to curb influx of migrants from Belarus* című cikk hírszövege is röviden említést tesz.⁶⁹ Azonban ennél egy kicsit bővebb tartalommal, de ugyanazon magyarázattal szolgáltak például az újonnan jelentkező kelet-európai migrációs válsággal kapcsolatban a CNN felületén 2021. augusztus 13-án megjelent *Belarus flooding the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook*,⁷⁰ és a szintúgy a CNN-en 2021. augusztus 21-ei dátummal megjelenő *What's causing the crisis on the Belarus-Lithuania border?*⁷¹ című cikkek. Ezekben a kialakult válság előidézésében a menedékkérők földrészekén átívelő helyváltoztatását elősegítő fehérorosz kormányzati tevékenység szerepét hangsúlyozzák. A konfliktus teljes időtartama alatt az események ilyen értelmezése jellemezte az említett sajtóforrásokat. Mindezt a 2020 augusztusában tartott, vitatott eredményű fehérorosz választások, és az azt követő fejlemények – mint például a Ryanair FR4978 járatszámú személyszállító repülőgépének a földre kényszerítése – után alkalmazott önkényuralmi elnyomás és a széles körű letartóztatások kapcsán meghozott nyugati szankciók és bírálatok viszonzásaként, egyfajta nyomásgyakorlásra és destabilizálásra irányuló törekvésként határozták meg. A feldolgozott angol és amerikai cikkek a konfliktus kirobbantása érdekében a migrációs folyamat elősegítésében való fehérorosz kormányzati közreműködésről részletekbe menően beszámoltak. Ilyen volt például a már idézett, a BBC honlapján 2021. október 22-én megjelenő *How Belarus is helping 'tourists' break into the EU* című tematikus

⁶⁸ JAKUSNÉ 2015.

⁶⁹ Lithuania votes to curb influx of migrants from Belarus. 2021.

⁷⁰ Belarus flooding the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook. 2021.

⁷¹ What's causing the crisis on the Belarus-Lithuania border? 2021.

cikk is. Ebben a migrációs folyamatban valamiféleképpen részt vevő, vagy azt elősegítő személyekkel készült interjúk állításai és egyéb forrásból származó közlések értelmében a fehérorosz hatóságok aktív közreműködése körvonalazódik, legyen szó akár a fehérorosz utazási irodák és diplomáciai képviselők által szervezett repülőutakról, kibocsátott turistavízumokról vagy a fehérorosz rend-, és honvédelmi szervek által nyújtott belföldi segítségnyújtásról.⁷²

A vizsgált orosz sajtótermék, az RT befogadói a kelet-európai migrációs útvonal felélénkülésének látszólagos magyarázataként értelmezhető nemzetközi folyamatok kapcsán nagyjából hasonló narratívával találkozhattak – mint például az RT honlapján 2021. november 8-án megjelenő *How thousands of migrants tried to take Belarus-Poland border by storm* című cikk is.⁷³ A migránsok helyválttatása során tapasztalható – a feldolgozott angol és amerikai sajtótermékek által feltételezett – fehérorosz tevékenységekről azonban jóval kevesebb információhoz juthattak az RT olvasói. Az orosz sajtótermék cikkeiben, mint az imént idézett írásban vagy az RT honlapján 2021. szeptember 30-án megjelenő *Poland ‘illegally’ refused entry to asylum seekers at border with Belarus, stranding them without food, water & shelter – Amnesty* című cikkben is, a migrációs folyamattal kapcsolatban az aktív helyett egyfajta passzív fehérorosz szerepvállalás jelenik meg – a hangsúlyosabban megjelenített fehérorosz álláspontnak köszönhetően. Ennek értelmében a konfliktus eszkalálódása felé vezető első lépést az Európai Unió tette meg a Fehéroroszországgal szemben bevezetett szankciókkal. Az RT azonban elhallgatta azok életbe léptetésének okait. Válaszul a szankciókra az RT szerint Fehéroroszország egyszerűen csak nem tartotta vissza a migránsokat.⁷⁴ Másrészt az RT honlapján 2021. november 3-án megjelenő *Polish president gives green-light for new wall on border with Belarus in bid to beat back flow of refugees & illegal migrants* című cikk értelmében nem volt hajlandó,⁷⁵ illetve az RT felületén 2021. november 14-én megjelenő *Poland’s PM issues demand to NATO over standoff with Belarus* című cikk alapján az országot megbénító uniós szankciók következményeként az ország többé nem engedhette meg magának a fokozott határőrizetet, így nem tudta többé visszatartani azokat a migránsokat, akik a területén keresztül akartak eljutni az EU-ba.⁷⁶

⁷² How Belarus is helping ‘tourists’ break into the EU. 2021.

⁷³ How thousands of migrants tried to take Belarus-Poland border by storm. 2021.

⁷⁴ Poland ‘illegally’ refused entry to asylum seekers at border with Belarus, stranding them without food, water & shelter – Amnesty. 2021.

⁷⁵ Polish president gives green-light for new wall on border with Belarus in bid to beat back flow of refugees & illegal migrants. 2021.

⁷⁶ Poland’s PM issues demand to NATO over standoff with Belarus. 2021.

A konfliktussal összefüggő migrációs folyamatok egyes aspektusai leírása kapcsán a kutatásom során megvizsgált sajtótermékekben további eltérő valóságértelmezésekkel találkozhatunk a migrációs folyamatban részt vevő személyekkel kapcsolatos bánásmódról, illetve ennek vonatkozásában a migrációs-, és határválságban közvetlenül érintett állami szereplők részvételéről is.

A megvizsgált angol és amerikai internetes hírportálon különösen hangsúlyosan jelentek meg a migrációs háttérű csoportoknak, illetve egyéneknek a megpróbáltatásaival kapcsolatos információk. Legyen szó egyrészről például a migránsokat segítő nemzetközi intézmények vagy nem kormányzati szervezetek közléseinek rendszeres megjelentetéséről, mint mondjuk a már korábban is idézett CNN felületén 2021. november 10-én megjelenő *Migrants face hypothermia and broken bones in freezing forests as Poland-Belarus crisis deepens* című cikkről, melyben szerepel Anita Bay-nek, a Save the Children Europe igazgatójának nyilatkozata. Ebben a veszélyes utazás és az elhúzódó helyzet miatt a határok közelében rekedt migráns gyerekek mentális és fizikai egészségének megromlásáról, és hipotermiával, kimerültséggel és éhséggel való küzdelmükről számol be.⁷⁷ Másrészről hasonló tartalmúak a migrációs folyamatban résztvevő interjúalanyok kiemelkedően részletes beszámolóit, vagy helyszíni eseményekről a sajtótermékek munkatársai által készített tudósítások, mint mondjuk a BBC-n 2021. november 11-én megjelenő *Poland-Belarus crisis: The lives caught in a stalemate* című cikkben megjelenő helyszíni tudósítás során megszólaltatott, a fehérorosz főváros főterén gyülekező migránsok állításai arról, hogy fehérorosz rendőrök és katonák megverték őket, és rosszul bántak velük.⁷⁸

Ezen feltételezett sajnálat-, és együttérzés keltés kapcsán összességében mindkét érintett ország részvételéről részletesen tájékozódhattak az angol és az amerikai hírszövegek feltételezett befogadói, ugyanakkor megállapítható, hogy hangsúlyosabban a fehérorosz oldal által a migránsok ellenében végrehajtott erőszakos cselekedetek kerültek közlésre.

Ezt példázza az angol és amerikai hírportálokon a migrációs folyamatban részt vevő, az érintett alanyok ellen a fehérorosz oldal által végrehajtott atrocitásokról szóló tudósítások, beszámolók és vélemények számottevő közlésszáma is, amelyek viszont az orosz hírportálon szinte teljesen hiányoznak. A teljesség igénye nélkül erre vonatkoztatható utalásként is értelmezhető akár a CNN honlapján 2021. augusztus 13-án megjelenő *Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook* című cikk is, amelyben a nyolc migránsból álló csoport egyik tagja, Rimon is megjelenik, aki könyörög egy litván

⁷⁷ Migrants face hypothermia and broken bones in freezing forests as Poland-Belarus crisis deepens. 2021.

⁷⁸ Poland-Belarus crisis: The lives caught in a stalemate. 2021.

határőr karját szorongatva, hogy ne küldjék vissza Fehéroroszországba. Ugyanebben a cikkben a bagdadi Ali elbeszélése is a fehérorosz hatóságok erőszakoskodásának részletezéseként értelmezhető, hiszen az interjúalany elmondása szerint a fehéroroszek lökdösik, illetve fegyverként használják őket.⁷⁹ Hasonlóképpen tájékoztat a CNN-en 2021. november 11-én megjelenő *Migrants describe brutal journey through forests on Belarus-Poland border* című cikk is, amelyben a CNN által megszólaltatott 27 éves szíriai migráns, Mohammad Nassar beszámolója is megjelenik, amelyből arról a folyamatról informálódhattak az olvasók, hogy amint a tárgyalta határszakasz közelébe érnek a migránsok, a fehérorosz határőrizeti és határvédelmi szervek egyre erőszakosabban, illetőleg nagyon rosszul kezdenek bánni velük. Ezzel kapcsolatban jelent meg a cikkben egy bizonyos Jino, egy 17 éves észak-iraki lány elbeszélése is, hogy a fehérorosz katonák egy teherautó hátuljába rángatták a csoportját.⁸⁰ Látható tehát, hogy az angol nyelvű források egyrészt negatív érzelmeket keltenek a fehérorosz hatóságok ellen, míg együttérzést a migránsok mellett. Ugyanakkor az Európai Unió egészét ábrázolják megtámadott félként, nem pedig a konfliktusban közvetlenül érintett tagállamait, Litvániát és Lengyelországot. Eközben, ahogy lentebb kifejtem, az RT tompítja Fehéroroszország felelősségét, és Lengyelországot igyekszik rossz fényben feltüntetni.

Külön érdekesség ennek kapcsán az angol nyelvű narratívában megfigyelhető változás, amely értelmében a lengyel-fehérorosz események kirobbanása előtt, a litván-fehérorosz határszakaszon a fehérorosz határőrizeti, illetve határvédelmi feladatokat ellátó személyi állomány erőszakos fellépésének leírása mellett bizonyos közlések értelmében akár még barátságos formában is interakcióba lépett a migránsokkal, míg a kutatásom közvetlen tárgyát képező történések során leginkább csak erőszakos cselekmények végrehajtása kapcsán jelentek meg róluk információk. Ezen attitűdváltást, illetve narratívaeltérést példázza a már idézett BBC honlapján 2021. október 22-én megjelenő *How Belarus is helping 'tourists' break into the EU* című cikk is, amelyben egy megszólaltatott menekült elmondása alapján a fehérorosz határőrök közös képeket csináltak velük egyfajta emléktárgyként, illetve utána a litván határszakaszig vezető utat is megmutatták számukra.⁸¹

Az angol és az amerikai hírforrással szemben az orosz vonatkozású hírportál közléseiben lényegesebben nagyobb szerepet kapott a lengyel politikum, illetve közvetlenül a lengyel határőrizeti, illetve határvédelmi feladatokat ellátó személyi állománnyal kapcsolatosan

⁷⁹ Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook. 2021.

⁸⁰ Migrants describe brutal journey through forests on Belarus-Poland border. 2021.

⁸¹ How Belarus is helping 'tourists' break into the EU. 2021.

megfogalmazott kivetnivalók taglalása, és ugyanazon közlések súlykolása a tételezett befogadók befolyásolása érdekében.

Ilyen volt például az RT honlapján 2021. november 9-én megjelenő *UN condemns use of asylum seekers as 'political pawns'* című cikk is, amelynek egyik közlése kisebb-nagyobb változtatásokkal még ezen kívül tizenötször került be a konfliktus eseményeit feldolgozó cikkek szövegébe. Ebben a londoni székhelyű Amnesty International emberi jogi civil szervezet Lengyelország migránsokkal szembeni bánásmódjának bírálata jelent meg. Ugyanebben a cikkben Eve Geddie, az Amnesty International európai intézményi irodája igazgatójának a felszólítása is megjelent – ami még kétszer lett közölve az előbbi információhoz hasonló módokon –, mely szerint Lengyelországnak be kell engednie a védelmet kérőket, hiszen az ország hetek óta kegyetlenül, borzalmas körülmények között tartja fogva ezeket a migránsokat a határán.⁸²

Kiemelt szerepet kapott az orosz szerzőjű cikkekben a nemzetközi és európai uniós kötelezettségek elmulasztásának hangsúlyozása is a migránsok visszatartásának lengyel gyakorlata kapcsán, hiszen a vizsgált időszakban összesen tíz cikkben jelentek meg erről közlések. Ilyen volt az RT felületén 2021. október 19-én *Border between Germany & Poland could COLLAPSE amid rise in refugees from Middle East crossing through Belarus, Berlin police warn* című cikk is, amelyben többek között Lengyelországot azzal vádolták, hogy a nemzetközi kötelezettségekkel ellentétes módon keménykezűen reagál, és visszafordítja a menekülteket kérelmeik megfelelő értékelése nélkül.⁸³ Ezen közléshez hasonlóan az európai uniós kötelezettségek elmulasztásával kapcsolatos vádaskodások szerepeltetése is helyet kapott a vizsgált sajtótermékben. A már korábban is idézett, az RT honlapján 2021. november 9-én megjelenő *UN condemns use of asylum seekers as 'political pawns'* című cikkben is megjelent, hogy a menedékkérelmek befogadására vonatkozó uniós kötelezettségei ellenére Lengyelország nem hajlandó beengedni az embereket. A Lengyelországot bíráló nemzetközi szereplők nyilatkozatai gyakran a nyugatiak a konfliktus kirobbanásában a fehérorosz szerepvállalást bíráló közleményeinek rövid formátumú összefoglalói után közvetlenül, hosszabb szövegekként szerepeltek; véleményem szerint a *tu quoque* logikai tévedés tudatos alkalmazásaként, amelyben a vizsgált orosz internetes hírportál, illetve annak újságírói

⁸² UN condemns use of asylum seekers as 'political pawns'. 2021.

⁸³ Border between Germany & Poland could COLLAPSE amid rise in refugees from Middle East crossing through Belarus, Berlin police warn. 2021.

megkísérelték elhitelteleníteni az ellenfél álláspontját képmutatás vádjával anélkül, hogy közvetlenül cáfolnák az érvelést, mint ahogy az előbbieken idézett cikkben is.⁸⁴

A Lengyelországgal kapcsolatos kifogásolni valókkal szemben a vizsgált angol és amerikai hírügynökségnél kiemelt médiafigyelemben részesülő fehérorosz határőrizeti és egyéb közreműködő társszervek által elkövetett erőszakoskodások és kegyetlenségek taglalására az orosz hírportál kevésbé törekedett. A lengyel hatóságok állítólagos túlkapásai kapcsán az RT felületén tematikus cikkek is közlésre kerültek, például a 2021. november 10-én megjelent *Belarus accuses Polish border guards of violence against migrants* című cikk, amelyben a fehérorosz határőrök azt állítják, hogy a cikkben említett négy kurd migráns férfi sérüléseiből ítélve a lengyel biztonsági szolgálatok durván bántak az emberekkel, és erőszakot alkalmaztak, hogy visszalökjék őket a fehérorosz határon lévő szögesdrót kerítésén.⁸⁵

A fehérorosz szervek által alkalmazott erőszakkal kapcsolatos ténylegesen értékelhető, részletes információk megjelentetésére több mint egy hónappal a konfliktus rendezése utáni közlésekben került csak sor az RT honlapján 2021. december 20-án megjelenő *Belarus accused of 'shocking' brutality against migrants* című cikkben. Ebben közölték, hogy az Amnesty International emberi jogi szervezet sokkoló mértékű brutalitással vádolta meg a fehérorosz hatóságokat, annak okán, hogy a szervezet által a két ország határán rekedt 75 menekülttel készített interjúk szerint a menedékkérők verést és más súlyos kínzásokat szenvedtek el, és többek között megfosztották őket az élelemtől, a víztől, a szállástól és a higiénától is.⁸⁶

4. UTALÁSOK A KONFLIKTUS UKRAJNAI HELYZETTEL VALÓ KAPCSOLATÁRA A VIZSGÁLT SAJTÓFORRÁSOKBAN

A dolgozatom megírása során is zajló ukrán-orosz háború miatt elengedhetetlen a konfliktus esetleges összefüggéseinek feltérképezése az ukrainai helyzettel kapcsolatban a 2021-es lengyel-fehérorosz határ-, és migrációs válság mind földrajzi, mind időbeli közelsége okán. Azonban ehhez az angol nyelvű sajtó kevés támponttal szolgál, hiszen a lengyel-fehérorosz határon történő eseményeket feldolgozó angol és amerikai sajtóhírek egyike sem, míg az amerikaiak közül is csak három említi a konfliktushoz kapcsolódóan Ukrajnát.

⁸⁴ UN condemns use of asylum seekers as 'political pawns'. 2021.

⁸⁵ Belarus accuses Polish border guards of violence against migrants. 2021.

⁸⁶ Belarus accused of 'shocking' brutality against migrants. 2021.

A CNN honlapján 2021. november 11-én *Russia and Belarus hold military drills as migrant crisis on EU border grows*,⁸⁷ a 2021. november 12-én megjelenő *Russia has 'nothing to do with' Poland-Belarus border crisis, Putin insists*,⁸⁸ és a 2021. november 13-án közölt *Children caught up in Belarus-Poland border crisis face bitter nights without shelter* című cikkekben teljesen azonos közlés jelent meg arról, hogy Ukrajna a konfliktus eszkalációja következtében 2021. november 11-én bejelentette, hogy hadgyakorlatot tart majd mintegy 8500 katonával és 15 helikopterrel az esetleg horizontálisan kiterjedő migránsválság elleni fellépés jegyében, az ország Lengyelországgal és Fehéroroszországgal közös határszakaszai közelében.⁸⁹

A megvizsgált angol és amerikai sajtóval szemben a kutatásom során feldolgozott orosz sajtótermékekben sokkal több információhoz juthattak az olvasók a konfliktusnak az ukrajnai helyzettel való esetleges összefüggéseiről.

Elsőként az RT honlapján 2021. november 11-én megjelentetett *Migrants on Belarus/Poland border could be getting GUNS from Ukraine – latest Lukashenko claim* című cikkben jelentek meg közlések a lengyel-fehérorosz határ-, és migrációsválság esetleges ukrajnai aspektusáról. A cikkben megjelenik, hogy a fehérorosz elnök, Alekszandr Lukasenko az aznapi minszki miniszteri értekezleten tett nyilatkozata szerint az ukrajnai donbászi területekről lőfegyverek és lőszerrel együtt robbanóanyagot is tartalmazó szállítmányok átadására irányuló kísérletek történnek a lengyel-fehérorosz határ mentén felállított migránstáborokban tartózkodók számára, hogy azok provokációt hajtsanak végre konfliktus előidézése érdekében.⁹⁰

Hasonlóan, a konfliktust Ukrajnához kapcsoló tartalommal jelentkezett még az RT honlapján 2021. november 26-án megjelenő *Ukraine practices preventing refugees crossing border* című cikk is. Ebben a fentebb már említett amerikai cikkek tartalmával összhangban már az azokban bejelentésre kerülő ukrán határvédelmi gyakorlat végrehajtásáról, és annak egyéb részleteiről közöltek információkat.⁹¹

Különösen figyelemfelkeltő címmel jelent meg 2021. december 1-jén az RT *Ukraine says viral video alleging refugees were shot at is fake* című cikke is. Ebben az ukrán határőrség közleményével találkozhatunk arról, hogy az a vírusvideó, amelyben fegyveres ukrán katonák lövöldöznek egy migráncsoportra a fehérorosz határ mentén, hamisítvány, hiszen Ukrajna

⁸⁷ Russia and Belarus hold military drills as migrant crisis on EU border grows. 2021.

⁸⁸ Russia has 'nothing to do with' Poland-Belarus border crisis, Putin insists. 2021.

⁸⁹ Children caught up in Belarus-Poland border crisis face bitter nights without shelter. 2021.

⁹⁰ Migrants on Belarus/Poland border could be getting GUNS from Ukraine – latest Lukashenko claim. 2021.

⁹¹ Ukraine practices preventing refugees crossing border. 2021.

Fehéroroszországgal közös határán nem fedezték fel illegális migránsok csoportjait. A cikkben erről a vírusvideóról szóló leírást is közölnek, ami szerint az infravörös kamerával készült videót állítólag november 29-én rögzítették. A felvételen emberek egy csoportja látható, akik két oszlopban mozognak teljes sötétségben, amíg hirtelen vissza nem rohannak, miközben néhányan a földre esnek. Később az is látható, hogy egy másik csoport közeledik az immár földön fekvő emberek felé, és legalább az egyikük látszólag egy gépkarabéllyal lövöldöz is. A cikk szövege szerint ugyanakkor nem világos, hogy melyik területen haladnak keresztül, de egyes forrásokra utalva azt állítja, hogy az Ukrajna hírhedt csernobili atomerőművét körülvéő, a Fehéroroszországgal való északi határ közelében lévő tiltott zónáról van szó. A sajtótermék megjegyzi még, hogy az ukrán fél nem kommentálta a videó tartalmát, de közölte, hogy nem ez az első alkalom, hogy ilyen "hamis üzeneteket" terjesztenek. Korábbi hamis jelentések állítólag azt sugallták, hogy menekültek egy csoportját tartóztatták fel a csernobili elzárt zónában.⁹²

Ugyanakkor kutatási kérdésemnek megfelelően talán relevánsabb, és az eddigi valóságértelmezésekhez képest teljesen újszerű magyarázattal szolgált a konfliktus kirobbanása okaként az RT honlapján november 15-ei dátummal megjelenő *Belarus border crisis is a 'distraction,' US claims* című cikk. Ennek szövege szerint Anthony Blinken amerikai külügyminiszter felnagyította az állítólagos orosz fenyegetést lengyel kollégájával, Zbigniew Rau külügyminiszterrel folytatott megbeszélése során, hiszen miközben kifejezte támogatását Lengyelországnak a Fehéroroszországgal fennálló vitájában, az amerikai politikus a válságért a fehérorosz kormányt tette felelőssé, mondván, hogy a fehérorosz intézkedések veszélyeztetik a biztonságot, ellentéteket szítanak, és arra irányulnak, hogy eltereljék a figyelmet Oroszországnak az Ukrajnával közös határon folytatott tevékenységéről.⁹³

Ezen valóságértelmezés különösen érdekes, amennyiben a 2021-es lengyel-fehérorosz határon lejátszódó eseménysorozatot hibrid műveletként azonosítjuk. Egyrészt, ahogy a korábban is idézett Hibrid Fenyegetések Elleni Kiválósági Központ tanulmánya rámutat, a hibriditás természetében különösen fontos szerep jut a figyelemelterelésnek, azaz, amikor a hibriditással élő szereplő látszólagosan műveletek hajt végre egy helyszínen, azonban valójában másikat vesz célba. Másrészt pedig, amennyiben a konfliktus kapcsán – akár a megvizsgált amerikai és angol sajtótermékek,⁹⁴ vagy a fentebbi idézet alapján – Fehéroroszország mellett esetleg Oroszországot is azonosíthatjuk mint támadó felet. Ismeretes,

⁹² Ukraine says viral video alleging refugees were shot at is fake. 2021.

⁹³ Belarus border crisis is a 'distraction,' US claims. 2021.

⁹⁴ pl. Belarus border: Scrambling for facts in Europe's new crisis. 2021.

hogy Oroszország efféle műveleteiben kulcsszerep jut az orosz katonai megtévesztésnek, más néven maszkirovkának,⁹⁵ ami doktrinális megközelítésben intézkedések széles skáláját öleli fel; szorosan összekapcsolódó és egymást kiegészítő elemei közé tartozik az idézett jellemzőkkel összhangban a meglepetés, az álcázás, a megtévesztő manőverek, a színlelés és a dezinformáció is.⁹⁶

Azonban azon feltételezés, hogy a lengyel-fehérorosz konfliktus arra irányult, hogy elterelje a figyelmet az azzal egyidejűleg,⁹⁷ illetve utána az orosz-ukrán határ közelében folyó erőcsoportosításokról, bizonyítást igényel. A szövegkorpuszom összeállításához felhasznált amerikai és angol, illetve orosz sajtótermékek a konfliktusnak a 2021. november 17-ei rendezése után nem foglalkoztak tovább a lengyel-fehérorosz határon történő eseményekkel. Azonban, amennyiben a feltételezett támadó fél célja volt a sajtó-, illetve a nemzetközi közvélemény érdeklődésének további fenntartása, akkor azért az elmondható az 5. ábra alapján, hogy az orosz internetes hírportál valamelyest tovább tartotta napirenden a témát, illetve több cikket is közölt ebben az időszakban, mint a vizsgált angol vagy amerikai sajtótermékek.

⁹⁵ MAIER 2016.

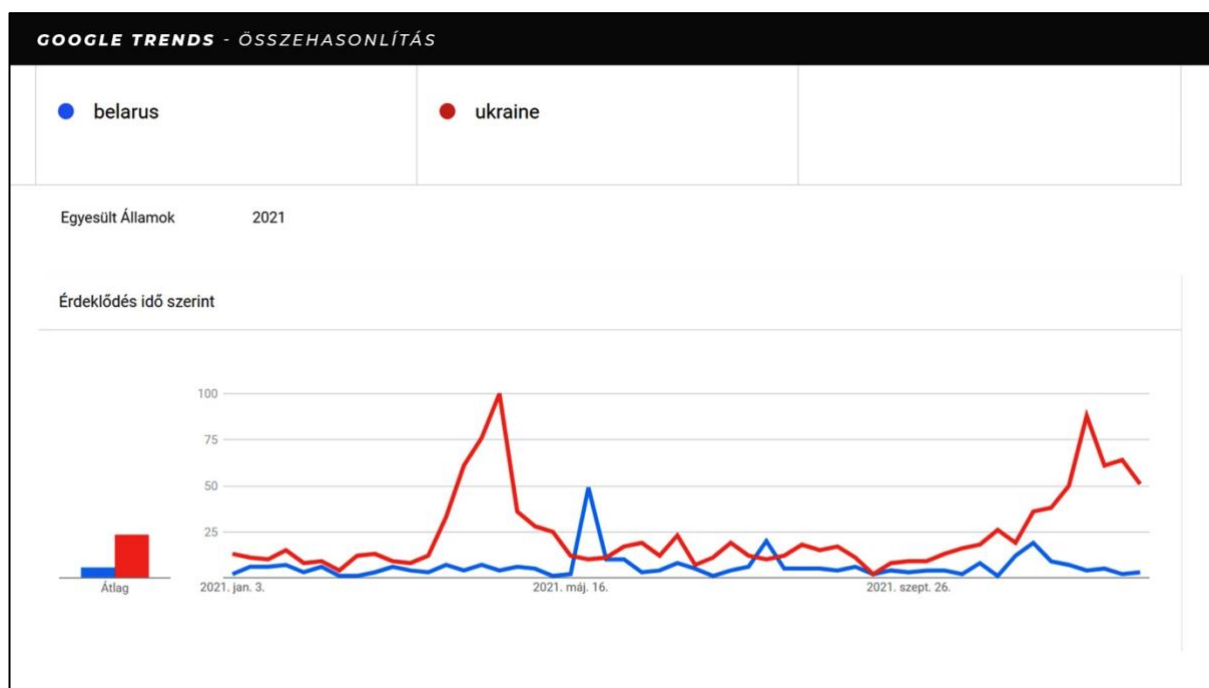
⁹⁶ ROBERTS 2015.

⁹⁷ Például: Ukrainian military report says Russia boosted troops to 120,000 near border. 2021.

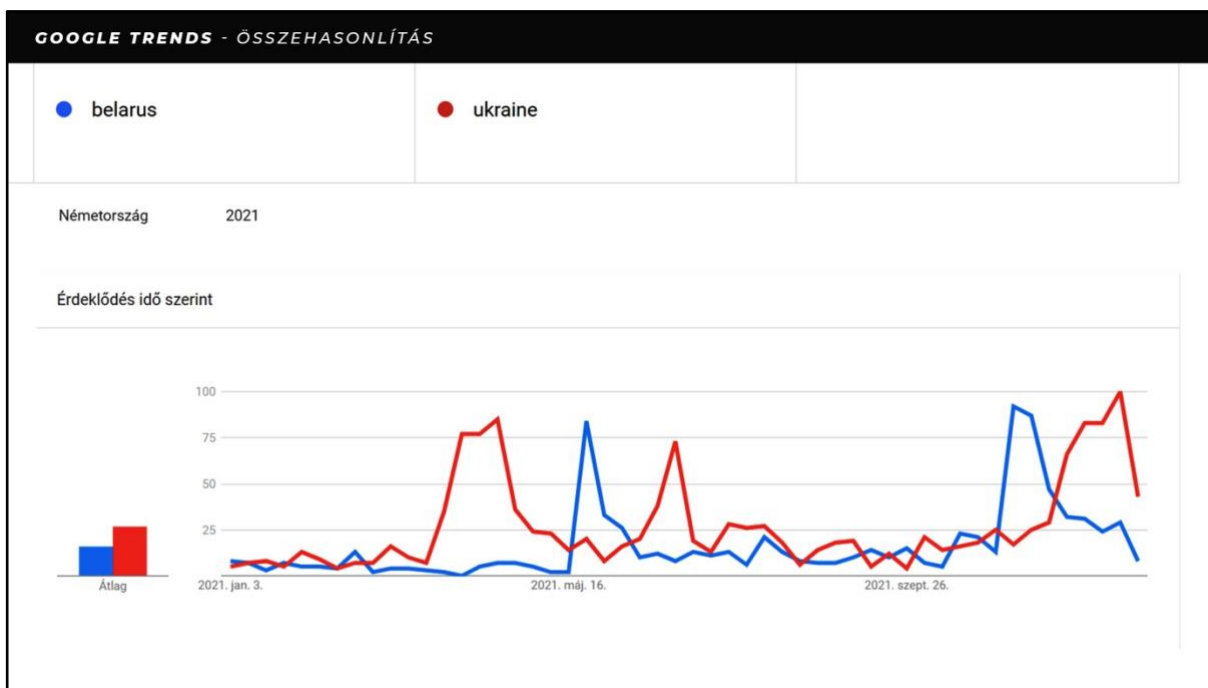
CIKK MEGJELENÉSÉNEK IDEJE	CIKKET KÖZLŐ SAJTÓTERMÉK
2021. NOVEMBER 18.	RT NEWS
2021. NOVEMBER 19.	BBC NEWS
2021. NOVEMBER 19	BBC NEWS
2021. NOVEMBER 21.	CNN INTERNATIONAL
2021. NOVEMBER 21.	RT NEWS
2021. NOVEMBER 22.	RT NEWS
2021. NOVEMBER 24	RT NEWS
2021. NOVEMBER 26.	BBC NEWS
2021. NOVEMBER 26.	RT NEWS
2021. NOVEMBER 26.	RT NEWS
2021. NOVEMBER 28.	BBC NEWS
2021. NOVEMBER 29.	RT NEWS
2021. DECEMBER 01.	RT NEWS
2021. DECEMBER 02.	CNN INTERNATIONAL
2021. DECEMBER 02	RT NEWS
2021. DECEMBER 02.	RT NEWS
2021. DECEMBER 12.	CNN INTERNATIONAL
2021. DECEMBER 15.	RT NEWS
2021. DECEMBER 20.	RT NEWS

5. ábra A konfliktus befejeződése után a témával foglalkozó cikkek megjelenési ideje, és az azokat közlő sajtótermékek nevei (Forrás: Az angol, amerikai és orosz nyelvű szövegtörzs alapján. Saját szerkesztés.)

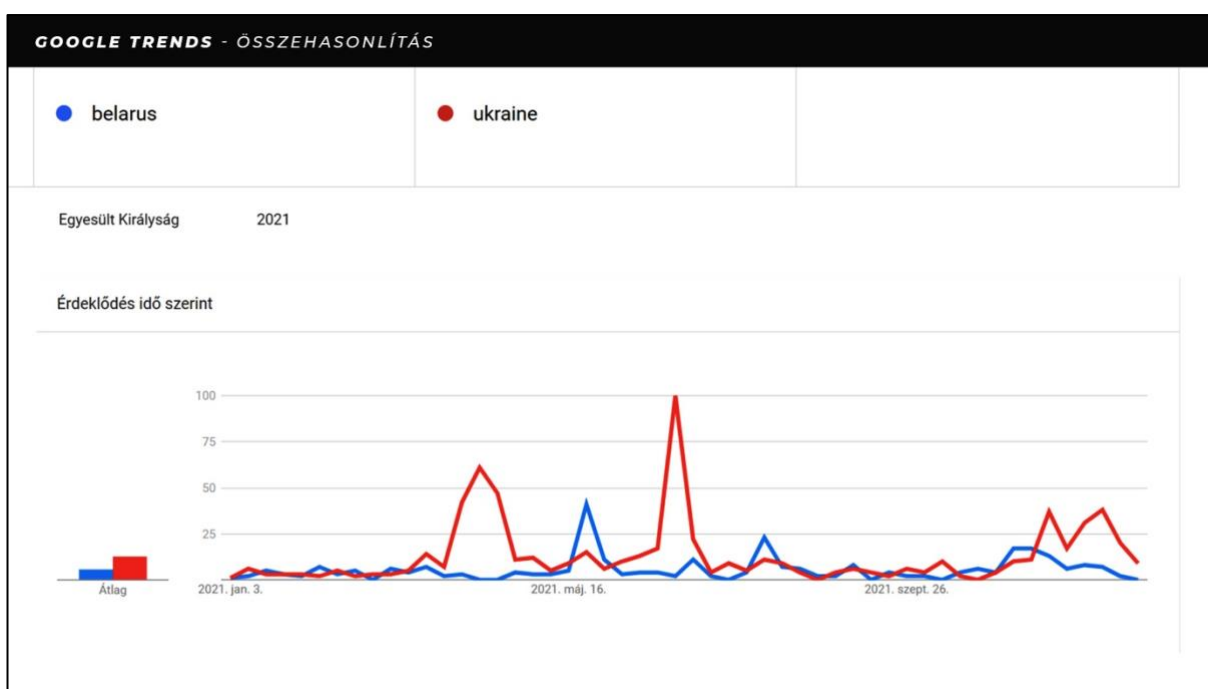
Ezen médiafigyelem gyengülése a Google Trends nevű szolgáltatás 2021-es Google-keresési adataiból készített kimutatásokból is tetten érhető a konfliktus rendezése utáni időszakban – az ábrákon a számok a keresési érdeklődést jelzik a grafikon legmagasabb pontjához képest az adott régióban és időszakban. A 100-as érték a kifejezés legnagyobb népszerűsége; az 50-es érték azt jelzi, hogy a kifejezés feleannyira népszerű. A 0 azt jelenti, hogy nem áll rendelkezésre elég adat a kifejezés kimutatásához. – Kutatásom során a „Belarus” és a „Ukraine” keresőszavakat hasonlítottam össze világszinten, az Egyesült Államok, Németország és az Egyesült Királyság hírkereséseinek népszerűsége szempontjából. Azonban az 6-9. ábrán szemléltetett statisztikai kimutatásokon látható, hogy az oroszok kirobbanása előtti és a konfliktus megoldása közti időszakban sikeresen vonta el a feltételezett támadó fél a nemzetközi, illetve a vizsgált jelentős ellenérdekelte nemzetközi szereplők médiafigyelmét a konfliktussal, amennyiben elfogadjuk azon forgatókönyv helyességét, hogy Oroszország hadászati megtévesztő műveleteként értelmezhető a 2021-es lengyel-fehérorosz határ-, és migrációsválság.

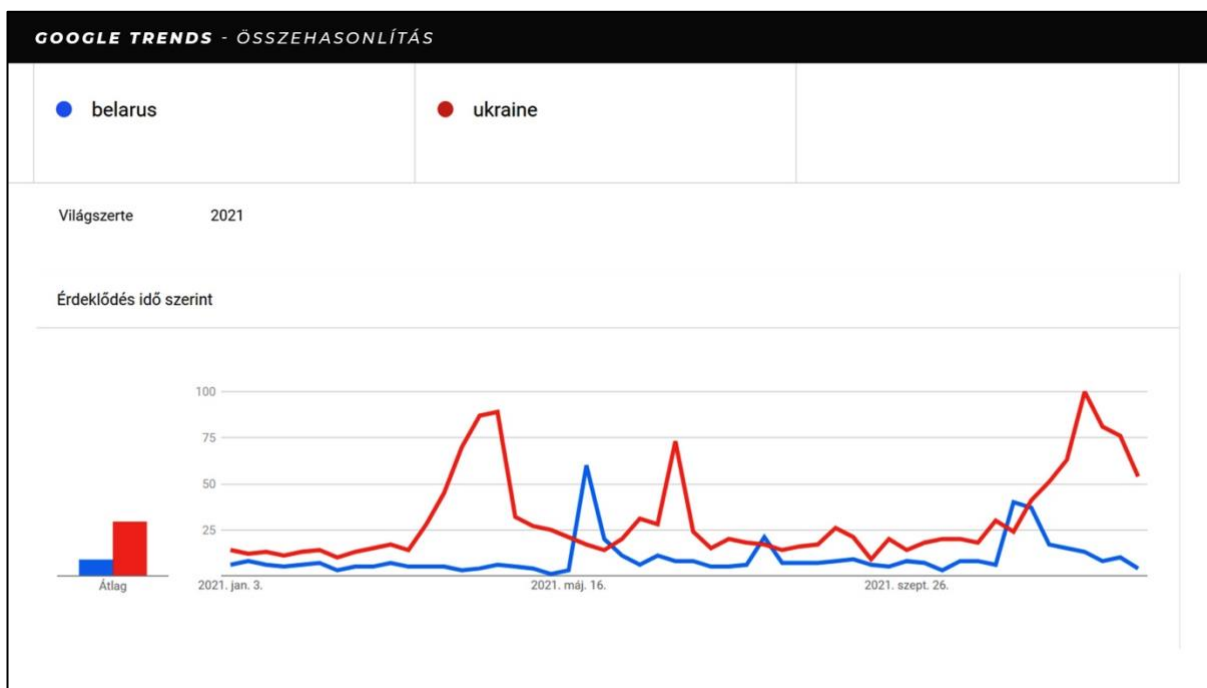
6. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben az Egyesült Államokban. (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&qprop=news&q=belarus,ukraine> alapján. Saját szerkesztés.)

7. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben Németországban. (Forrás: [https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%2021-12-31&geo=DE&qprop=news&q=belarus,ukraïne](https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=DE&qprop=news&q=belarus,ukraïne) alapján. Saját szerkesztés.)

8. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben az Egyesült Királyságban (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%2021-12-31&geo=GB&qprop=news&q=belarus,ukraïne> alapján. Saját szerkesztés.)

9. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben világszerte. (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&qprop=news&q=belarus,ukraine> alapján. Saját szerkesztés.)

Ahogy a fentiekben látható, az Anthony Blinken amerikai külügyminiszter 2021. november 14-ei nyilatkozatában foglaltak valószínűleg nem feleltek meg teljesen a valóságnak. Azonban a kutatásom során figyelembe vett időintervallumot kibővítve láthatóvá vált a vizsgált sajtótermékek alapján is, hogy közvetlenül az ukrán-orosz háború előtt a támadni készülő felek stratégiai kommunikációs narratívájában megtévesztő jelleggel a tényleges cselekvési tervük elfedése érdekében kiemelt szerep jutott a 2022. február 24-én megindított orosz „különleges katonai műveletet” körülbelül három hónappal megelőző eseménysorozatnak a lengyel-fehérorosz határszakaszon. Hiszen a Union Resolve 2022 elnevezésű fehérorosz-orosz hadgyakorlat céljairól és okairól szóló kommunikációs magyarázatokban megjelent a korábbi határválság, és annak az ukrainai helyzettel kapcsolatos vonatkozásai is. A hadgyakorlaton részt vevő orosz egységek a későbbiekben a támadás három fő iránya közül a kijevi hadászati-hadműveleti irány erejét képezték.

Ezt az érvelést támasztotta alá például a RT honlapján 2022. január 19-én *Russian troop movement into Belarus shows Moscow could launch attack on Ukraine 'at any point'* – State Department címmel megjelenő cikkben Oleg Voinovnak, a Fehérorosz Védelmi Minisztérium Nemzetközi Katonai Együttműködési Osztálya vezetőjének a nyilatkozata is, amelynek értelmében a 2021. február 10. és 20. közötti időszakra tervezett közös orosz-fehérorosz

hadgyakorlat során a két hadsereg egyéb feladatok mellett az államhatár megerősítését is gyakorolni fogja.⁹⁸

Ezen, viszonylag rövidebb közlésnél bővebb információkkal szolgált az orosz védelmi minisztérium közleménye, ami például a CNN honlapján 2022. február 10-én *Russia and Belarus hold joint military exercises as diplomatic talks ramp back up* című cikkben is megjelent. Eszerint az akkor kezdődő gyakorlat során intézkedéseket hoznak az államhatár védelmének megerősítésére, hogy megakadályozzák a fegyveres harcosok csoportjainak behatolását, elzárják a fegyverek és lőszeres szállítási csatornáit, átkutassák, blokkolják, megsemmisítsék az illegális fegyveres alakulatokat és a látszólagos ellenség szabotázs- és felderítő csoportjait.⁹⁹ Mindez pedig egyezést mutat a fentebbi RT honlapján 2021. november 11-én megjelentetett *Migrants on Belarus/Poland border could be getting GUNS from Ukraine – latest Lukashenko claim* című cikkben Lukashenko korábban már idézett szavaival, miszerint az ukrainai donbászi területekről lőfegyverek és lőszeresek mellett robbanóanyagot is tartalmazó szállítmányok átadására irányuló kísérletek történnek a lengyel-fehérorosz határ mentén felállított migránstáborokban tartózkodók számára, hogy azok provokációt hajtsanak végre a konfliktus előidézése érdekében.¹⁰⁰

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatásom eredményeként megállapítható, hogy a vizsgált hírforrások mindegyike a saját valóságmodelljének a hatékony közlésére összpontosított, amelynek része volt az események saját értékelésének közvetítése, tehát az olvasók befolyásolása. A befolyásolás célközönsége a mai technológiai lehetőségeknek megfelelően egyaránt lehetett a hazai, az ellenséges, valamint a kívülálló, harmadik országbeli közvélemény. Ennek megfelelően keveredtek a tényszerű információk és az érzelmekre ható, a meggyőzést szolgáló eszközök.

A hírportálok cikkeiből az első kutatási kérdésemre vonatkozóan annyi deríthető ki, hogy a lengyel–fehérorosz határon közel-keleti migránsok próbáltak meg sikertelenül átjutni 2021 őszén. A kelet-európai migrációs útvonal felélénkülésének látszólagos magyarázataként értelmezhető nemzetközi folyamatok kapcsán nagyjából mindhárom sajtótermék befogadói hasonló narratívával találkozhattak, ami szerint a válság kirobbanásához a Fehéroroszországgal

⁹⁸ Russian troop movement into Belarus shows Moscow could launch attack on Ukraine ‘at any point’ – State Department. 2022.

⁹⁹ Russia and Belarus hold joint military exercises as diplomatic talks ramp back up. 2022.

¹⁰⁰ Migrants on Belarus/Poland border could be getting GUNS from Ukraine – latest Lukashenko claim. 2021.

szemben meghozott nyugati szankciókra és bírálatokra adott fehérorosz válasz vezetett. Ennek kapcsán viszont az angol és az amerikai hírforrások szerint az események hátterében a fehérorosz kormányzat aktív közreműködése körvonalazódott, beleértve a migrációs folyamatban résztvevő személyek földrészeket is átívelő odaszállítását, a Fehéroroszországgal közös litván, majd a lengyel határszakaszon való ott tartását, majd az onnani gyors visszavonását is. Ezzel szemben az orosz hírportál a fehérorosz tevékenységekről jóval kevesebb információt közölt, a migrációs válság kialakulásával kapcsolatban az aktív helyett egyfajta passzív fehérorosz szerepvállalás jelenít csak meg.

A második kutatási kérdésemhez kapcsolódóan a megvizsgált angol és amerikai internetes hírportálon különösen hangsúlyosan kerültek közlésre a migrációs háttérű csoportoknak, illetve egyéneknek a megpróbáltatásaival kapcsolatos információk. Ezen feltételezett sajnálat-, és együttérzés keltés kapcsán összességében mindkét érintett ország részvételéről részletesen tájékozódhattak az angol és az amerikai hírszövegek feltételezett befogadói, ugyanakkor megállapítható, hogy hangsúlyosabban a fehérorosz oldal által a migránsok ellenében végrehajtott erőszakos cselekedetek kerültek közlésre. Az angol és az amerikai hírforrással szemben az orosz vonatkozású hírportál közléseiben lényegesebben nagyobb szerepet kapott a lengyel politikai vezetőkkel, illetve közvetlenül a lengyel határőrizeti, illetve határvédelmi feladatokat ellátó személyi állománnyal kapcsolatosan megfogalmazott vádak taglalása, és ugyanazon közlések súlykolása a tételezett befogadók befolyásolása érdekében. Kiemelt szerepet kapott az orosz szerzőjű cikkekben a nemzetközi és európai uniós kötelezettségek elmulasztásának hangsúlyozása is a migránsok visszatartásának lengyel gyakorlata kapcsán. Ezzel ellentétben a vizsgált angol és amerikai hírügynökségnél kiemelt médiafigyelemben részesülő fehérorosz határőrizeti és egyéb közreműködő társszervek által elkövetett erőszakoskodások és kegyetlenségek taglalására az orosz hírportál kevésbé törekedett. A fehérorosz szervek által alkalmazott erőszakkal kapcsolatos ténylegesen értékelhető, részletes információk megjelentetésére több mint egy hónappal a konfliktus rendezése utáni közlésekben került csak sor.

A kutatási célom szempontjából lényegesebb azonban az, hogy milyen következményekkel járt a konfliktus. Az eset elemzése rávilágít, hogy az eszközök megfeleltek a hibrid műveletek a bevezetésben leírt két elemének. A konfliktusban érintett fehérorosz fél azt követelte Lengyelországtól, illetve az Európai Uniótól, hogy fogadja be a migránsokat. A helyzet alkalmas volt arra, hogy feszültségeket okozzon Lengyelország és az Európai Unió között, mert az előbbi szigorúbb bevándorláspolitikát folytat, mint az utóbbi. Másrészt Fehéroroszország megcélolta az Európai Unió gyenge pontját, az engedékeny

bevándorláspolitikát, amellyel most ellentmondásba került az Európai Unió a szigorú lengyel határvédelem miatt, és amiatt, hogy a fehérorosz erőszakra hivatkozva nem tekintették valódi menekülteknek a határt ostromlókat. Ez a kívülálló, harmadik felek előtt ronthatta Lengyelország és az Európai Unió presztízsét. Eközben az orosz RT úgy tett, mintha kívülálló volna a konfliktusban, amelynek hátterében feltételezhetően Oroszország állt, és Lengyelországot, valamint Németországot vádolta kegyetlenkedéssel. Ugyanakkor az RT Ukrajnáról állította, hogy Donbaszból fegyvereket szállít a lengyel–fehérorosz határon rekedt migránsoknak.

A véleményem szerint a határkonfliktus legvalószínűbb célja a 2020-as fehéroroszországi választások után alkalmazott állami önkényuralmi elnyomás ellenében meghozott nyugati szankciók és bírálatok viszonzásaként, egyfajta nyomásgyakorlásra és destabilizálásra irányuló hibrid művelet volt. Az események eskalációja egyúttal lehetőséget adott a nemzetközi közvélemény figyelmének elterelésével az orosz és a fehérorosz vezetés számára az orosz csapatok ukrajnai műveletei bizonyos előkészületeinek végrehajtására is, hiszen a nemzetközi figyelem az erőszak kirobbanása előtti és a konfliktus megoldása közti időszakban sikeresen vonódott el, amit a Google keresésekről rendelkezésre álló nemzetközi statisztikák is alátámasztanak. Azonban a 2021-es lengyel-fehérorosz határ-, és migrációs konfliktus lefolyásától a Fehéroroszországba az ukrajnai támadó hadműveletekben ténylegesen részt vevő orosz erők megérkezéséig eltelt időintervallumból következőleg a megtévesztést inkább közvetett előkészítésként alkalmazták az Ukrajnával szemben érdekelt felek.

Azonban közvetlenül az ukrán-orosz háború előtt a támadni készülő felek stratégiai kommunikációs narratívájában megtévesztő jelleggel, valószínűleg a tényleges cselekvési tervük elfedése érdekében kiemelt szerep jutott a 2022. február 24-én megindított orosz „különleges katonai műveletet” körülbelül három hónappal megelőző, a lengyel-fehérorosz határszakaszon lezajlott eseménysorozatnak, hiszen a későbbiekben a támadás három fő iránya közül a kijevi hadászati-hadműveleti irány erejét adó, eredetileg a Union Resolve 2022 nevű orosz-fehérorosz hadgyakorlatra vezényelt egységek gyakorlatozásának céljairól és okairól szóló kommunikációs magyarázatokban jelentős szerep jutott a korábbi határválságnak.

Így a határ-, és migrációs konfliktus rendezése után tartott Union Resolve 2022 orosz-fehérorosz hadgyakorlat bejelentése, majd a befejezéséről folytatott vita a globális sajtóban jó példa lehet arra, hogyan működik a megtévesztés az internet korában, a valós idejű hírközlés idején.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

ANTHONY, LAURENCE. 2022. AntConc - A freeware corpus analysis toolkit for concordancing and text analysis. (<https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>)

BOROS SZILÁRD – KOLOZSI PÁL PÉTER. 2019. „Egy 21. századi geopolitikai összeütközés természetrajza Kína és az USA példáján keresztül: A technológia, az adat és a pénz jelentőségének felértékelődése a nagyhatalmi konfliktusokban.” In: *Polgári Szemle*. Vol. 15. No. 4-6. 258-280.

COTTER, P. BRIAN. 2017. "De-escalation" and Hybrid War: Mutually Supporting Strategies or Dangerous Brinksmanship?" In: *The Three Swords Magazine*. No. 31. 26-34.

GIANNOPOULOS, GEORGIOS – SMITH, HANNA – THEOCHARIDOU, M. (eds.) 2021. *The Landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model*. Luxembourg. Publications Office of the European Union. 11.

HAIG ZSOLT. 2018. *Információs műveletek a kibertérben*. Budapest. Dialóg Campus Kiadó. 151-152.

HEAP, BEN (ed.) 2021. *Strategic Communications Hybrid Threats Toolkit - Applying the principles of NATO Strategic Communications to understand and counter grey zone threats*. Riga. NATO Strategic Communications Centre of Excellence.

HIDRÉN, RASMUS. 2021. *Calibrating the Compass: Hybrid threats and the EU's Strategic Compass*. The European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats.

HOLECZ JÓZSEF. 2018. "A Krím-félsziget 2014. évi elfoglalásának kronológiája." In: *Hadtudományi Szemle*. Vol 11. No. 3. 68-85.

HOLECZ JÓZSEF. 2021. „The Original “Hybrid Warfare”–Part I.” In: *National Security Review*. Vol. 7 No. 2. 59-75.

JAKUSNÉ HARNOS ÉVA. 2015. „A migráció előrejelzése és megvalósulásának ábrázolása az angol nyelvű sajtóban.” In: *Mediterrán Világ* No. 33-34. 10-19.

JÓJÁRT KRISZTIÁN. 2019. "A hibrid hadviselés orosz elméletének változása az ukrajnai tapasztalatok tükrében." In: *Hadtudomány: A Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata* Vol. 29. No. 1-2. 49-60.

JÓJÁRT KRISZTIÁN. 2020. "A hibrid hadviselés és a jövő háborúja." In: *Honvédségi Szemle: A Magyar Honvédség Központi Folyóirata*. Vol. 148. No. 1. 5-19.

KISS ÁLMOS PÉTER – SOMODI ZOLTÁN. 2019. "A hibrid hadviselés fogalmának értelmezése a nemzetközi szakirodalomban." In: *Honvédségi Szemle: A Magyar Honvédség Központi Folyóirata*. Vol. 147. No. 6.

KISS ÁLMOS PÉTER. 2019. „A hibrid hadviselés természetrajza” In: *Honvédségi Szemle: A Magyar Honvédség Központi Folyóirata* Vol. 147. No. 4. 17-37.

Konferencia eredményeinek összegzése, javaslatok kidolgozása. Szóbeli közlés: *Katonák és a hibrid hadviselés: a fegyveres erők szerepe és feladatai háborús küszöb alatti konfliktusokban*. 2021. november 17-18. Budapest. MH Transzformációs Parancsnokság Honvéd Tudományos Kutatóhely.

KOÓS GÁBOR – SZTERNÁK GYÖRGY. 2017. "A hibrid fenyegetések és a hibrid háború jellemzői–orosz szakértők szerint." In: *Felderítő Szemle*. Vol. 16 No. 1. 48-73.

KRAUTHAMMER, CHARLES. 1990. "The Unipolar Moment." In: *Foreign Affairs*. Vol. 70. No. 1. 23–33.

KRIPPENDORFF, KLAUS. 1995. *A tartalomelemzés módszertanának alapjai*. Balassi Kiadó. Budapest.

MAIER, MORGAN. 2016. *Little Masquerade: Russia's Evolving Employment Of Maskirovka*. US Army School for Advanced Military Studies Fort Leavenworth United States.

NEMETH, WILLIAM J. 2002. *Future war and Chechnya: a case for hybrid warfare*. Monterey, California. Naval Postgraduate School.

Nikolic, Nebojsa. 2021. „Strategic Management Methods in Support of Defence Preparation against Hybrid Warfare.” Szóbeli közlés: *Katonák és a hibrid hadviselés: a fegyveres erők szerepe és feladatai háborús küszöb alatti konfliktusokban*. 2021. november 18. Budapest. MH Transzformációs Parancsnokság Honvéd Tudományos Kutatóhely.

NYE, JOSEPH S. 2009. "Get Smart: Combining Hard and Soft Power." In: *Foreign Affairs*. Vol. 88. No. 4. 160-63.

PÉNZVÁLTÓ NIKOLETT. 2020. „Konfliktustranszformáció.” In: KOVÁCS KATALIN – TÁLAS PÉTER (szerk.) *A konfliktuselemzés módszertani iskoláiról*. Budapest. Dialóg Campus.

QIAO LIANG – WANG XIANGSUI. 1999. *Unrestricted Warfare: Two Air Force Senior Colonels on Scenarios for War and the Operational Art in an Era of Globalization*. PLA Literature and Arts Publishing House.

QURESHI, WASEEM AHMAD. 2020. "The Rise of Hybrid Warfare" In: *Notre Dame Journal of International & Comparative Law*. Vol. 10. No. 2. 174-208.

REICHBORN-KJENNERUD, ERIK – CULLEN. 2016. *What is hybrid warfare?* Norwegian Institute for International Affairs (NUPI).

RICHARDSON, BILL. 2008. „A New Realism: A Realistic and Principled Foreign Policy.” In: *Foreign Affairs*. Vol. 87. No. 1. 142-148.

ROBERTS, JAMES Q. 2015. *Maskirovka 2.0: Hybrid Threat, Hybrid Response*. MacDill AFB, FL : Joint Special Operations University, Center for Special Operations Studies and Research, JSOU Press.

RUFFA, CHIARA. 2020. Case Study methods: Case Selection and Case Analysis. In: CURINI, LUIGI – FRANZESE, ROBERT (eds.) *The SAGE Handbook of Research Methods in Political Science and International Relations*. Sage Publications. 1133-1147.

SZENES ZOLTÁN. 2017. „Katonai biztonság napjainkban. Új fenyegetések, új háborúk, új elméletek.” In: FINSZTER GÉZA (szerk.) *Biztonsági kihívások a 21. században*. Budapest. Dialóg Campus Kiadó. 69-104.

SZŐKE DIÁNA. 2019. "A NATO válaszai a hibrid hadviselésre." In: *Honvédségi Szemle: A Magyar Honvédség Központi Folyóirata*. Vol. 147. No. 4. 3-16.

SZÖRÉNYI ANDRÁS. 2009. "Smart power, avagy az év „felfedezése.” In: *Külügyi Szemle* Vol. 8. No. 3. 147-158.

VAN DIJK, TEUN A. 1988. *News As Discourse*. Lawrence Erlbaum Associates Inc.

KVALITATÍV TARTALOMELEMZÉSHEZ FELHASZNÁLT ÚJSÁGCIKKEK

Belarus accused of 'shocking' brutality against migrants. 2021. In: *RT News*. 20 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/543773-brutality-belarus-polish-border-evidence/>)

Belarus accuses Polish border guards of violence against migrants. 2021. In: *RT News*. 10 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539859-poland-belarus-migrants-border/>)

Belarus border crisis is a 'distraction,' US claims. 2021. In: *RT News*. 15 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540280-blinken-russia-ukraine-refugees/>)

Belarus border: Scrambling for facts in Europe's new crisis. 2021. In: *BBC News*. 13 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59258414>)

Belarus clears migrant camps at border as first repatriation flight leaves for Iraq. 2021. In: *CNN International*. 17 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/17/europe/belarus-poland-border-crisis-wednesday-intl/index.html>)

Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook. 2021. In: *CNN International*. 13 August 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/08/13/europe/belarus-lithuania-border-migrants-eu-cmd-intl/index.html>)

Border between Germany & Poland could COLLAPSE amid rise in refugees from Middle East crossing through Belarus, Berlin police warn. 2021. In: *RT News*. 19 October 2021. (<https://www.rt.com/russia/537890-border-germany-poland-refugees-collapse/>)

Crisis worsens on Poland-Belarus border as migrants congregate and troops are mobilized. 2021. In: *CNN International*. 9 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/08/europe/poland-belarus-border-migrants-intl/index.html>)

EU accuses Belarus of acting like 'gangster regime' as thousands of freezing migrants camp on Polish border. 2021. In: *CNN International*. 9 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/09/europe/poland-belarus-border-migrants-crisis-intl/index.html>)

EU slaps new sanctions on Belarus as NATO warns Russia over military buildup. 2021. In: *CNN International*. 15 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/15/europe/poland-belarus-border-crisis-nato-intl/index.html>)

Four bodies found on Polish-Belarus border as spat over migrant crisis worsens. 2021. In: *CNN International*. 21 September 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/09/21/europe/poland-belarus-migrant-crisis-intl/index.html>)

How Belarus is helping 'tourists' break into the EU. 2021. In: *BBC News*. 22 October 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-58952867>)

How thousands of migrants tried to take Belarus-Poland border by storm. 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539699-poland-belarus-border-migrants/>)

Is Belarus waging a 'hybrid war' on the West? 2021. In: *RT News*. 16 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540420-belarus-hybrid-war-eu/>)

Lithuania votes to curb influx of migrants from Belarus. 2021. In: *BBC News*. 13 July 2021 (<https://www.bbc.com/news/world-europe-57830158>)

Migrants face hypothermia and broken bones in freezing forests as Poland-Belarus crisis deepens. 2021. In: *CNN International*. 10 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/10/europe/poland-belarus-border-migrant-crisis-wednesday-intl/index.html>)

Migrants on Belarus/Poland border could be getting GUNS from Ukraine – latest Lukashenko claim. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539983-lukashenko-migrants-get-guns-ukraine/>)

Poland 'illegally' refused entry to asylum seekers at border with Belarus, stranding them without food, water & shelter – Amnesty. 2021. In: *RT News*. 30 September 2021. (<https://www.rt.com/russia/536241-afghan-migrants-poland-blocking/>)

Poland blocks hundreds of migrants at Belarus border. 2021. In: *BBC News*. 8 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59206685>)

Poland border crisis: Belarus moves migrants stranded in camp. 2021. In: *BBC News*. 17 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59317306>)

Poland border crisis: Migrants tear-gassed trying to cross from Belarus. 2021. In: *BBC News*. 17 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59302919>)

Poland-Belarus crisis: The lives caught in a stalemate. 2021. In: *BBC News*. 11 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59253376>)

Poland's PM issues demand to NATO over standoff with Belarus. 2021. In: *RT News*. 14 November 2021. (<https://www.rt.com/news/540259-poland-concrete-actions-nato-border/>)

Polish president gives green-light for new wall on border with Belarus in bid to beat back flow of refugees & illegal migrants. 2021. In: *RT News*. 3 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539256-poland-new-wall-border-belarus/>)

Record number of people attempt to cross the border between Poland and Belarus, officials say. 2021. In: *CNN International*. 10 October 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/10/10/europe/poland-belarus-border-crossing-migrants-record-number-intl/index.html>)

Russia and Belarus hold joint military exercises as diplomatic talks ramp back up. 2022. In: *CNN International*. 2 February 2022. (<https://edition.cnn.com/2022/02/10/europe/ukraine-russia-news-thursday-military-exercises-intl/index.html>)

Russia and Belarus hold military drills as migrant crisis on EU border grows. 2021. In: *CNN International*. 12 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/12/europe/poland-belarus-russia-ukraine-military-drills-sanctions-intl/index.html>)

Russia has 'nothing to do with' Poland-Belarus border crisis, Putin insists. 2021. In: *CNN International*. 13 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/13/europe/poland-belarus-crisis-russia-intl/index.html>)

Russian troop movement into Belarus shows Moscow could launch attack on Ukraine 'at any point' – State Department. 2022. In: *RT News*. 19 January 2022. (<https://www.rt.com/russia/546515-joint-exercises-invasion-ukraine/>)

The migrants returned to Iraqi camps from Belarus. 2021. In: *BBC News*. 28 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-59438028>)

The trip could have killed them. But people fleeing economic wreckage in the Middle East say they'd do it 100 times over. 2021. In: *CNN International*. 12 December 2021.

<https://edition.cnn.com/2021/12/12/middleeast/migration-iraq-syria-middle-east-cmd-intl/index.html>

Ukraine practices preventing refugees crossing border. 2021. In: *RT News*. 26 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/541398-ukraine-preventing-refugees-crossing-border/>)

Ukraine says viral video alleging refugees were shot at is fake. 2021. In: *RT News*. 1 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/541907-ukraine-migrants-border-video-fake/>)

Ukrainian military report says Russia boosted troops to 120,000 near border. 2021. In: *CNN International*. 8 December 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/12/08/europe/ukraine-russia-boosts-troops-intl/index.html>)

UN condemns use of asylum seekers as 'political pawns'. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539764-un-asylum-seekers-political-pawns/>)

What's causing the crisis on the Belarus-Lithuania border? 2021. In: *CNN International*. 21 August 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/08/21/opinions/linas-kojala-belarus-migration-op-ed/index.html>)

KVANTITATÍV TARTALOMELEMZÉSHEZ FELHASZNÁLT ÚJSÁGCIKKEK

After its role in Iraq War, Britain has no right to lecture others on refugees – Russia. 2021. In: *RT News*. 14 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540240-uk-poland-border-crisis/>)

As migrant bodies pile up, the UK & France have no right to lecture Poland & Belarus. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/op-ed/540021-france-uk-migrants-poland-belarus/>)

Asylum seekers stuck on Poland-Belarus frontier for more than two months attempt to destroy border fence with rocks & logs. 2021. In: *RT News*. 21 October 2021. (<https://www.rt.com/russia/538043-migrants-polish-border-guard/>)

Belarus accused of 'shocking' brutality against migrants. 2021. In: *RT News*. 20 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/543773-brutality-belarus-polish-border-evidence/>)

Belarus accused of state terrorism over migrant crisis. 2021. In: *BBC News*. 10 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59237413>)

Belarus accuses Poland of siphoning EU cash amid migrant border crisis. 2021. In: *RT News*. 12 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540080-poland-eu-cash-migrant-crisis/>)

Belarus accuses Polish border guards of violence against migrants. 2021. In: *RT News*. 10 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539859-poland-belarus-migrants-border/>)

Belarus announces 'temporary' closure of oil pipeline to EU. 2021. In: *RT News*. 17 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540509-belarus-closure-pipeline-oil-europe/>)

Belarus border crisis is a 'distraction,' US claims. 2021. In: *RT News*. 15 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540280-blinken-russia-ukraine-refugees/>)

Belarus border crisis isn't a war, but it could become one. 2021. In: *RT News*. 17 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540500-belarus-border-crisis-war/>)

Belarus border crisis: How are migrants getting there? 2021. In: *BBC News*. 26 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/59233244>)

Belarus border: Scrambling for facts in Europe's new crisis. 2021. In: *BBC News*. 13 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59258414>)

Belarus clears migrant camps at border as first repatriation flight leaves for Iraq. 2021. In: *CNN International*. 17 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/17/europe/belarus-poland-border-crisis-wednesday-intl/index.html>)

Belarus floods the European Union with migrants, taking a page out of Putin's playbook (2021) In: *CNN International*. 13 August 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/08/13/europe/belarus-lithuania-border-migrants-eu-cmd-intl/index.html>)

Belarus leader tells BBC: 'We won't stop the migrants'. 2021. In: *BBC News*. 19 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/av/world-59353683>)

Belarus migrants: Poland faces fresh border breaches. 2021. In: *BBC News*. 10 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59231136>)

Belarus migrants: Poland PM blames Russia's Putin for migrant crisis. 2021. In: *BBC News*. 9 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59226226>)

Belarus summons Poland's military attache over migrant border crisis. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539801-belarus-summons-poland-military-attache/>)

Belarus threatens to cut off gas to EU in border row. 2021. In: *BBC News*. 11 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59246899>)

Belarus's Lukashenko tells BBC: We may have helped migrants into EU. 2021. In: *BBC News*. 19 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59343815>)

Belarus' Lukashenko threatens to cut off gas to Western Europe. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540020-lukashenko-threatens-block-gas-eu/>)

Belarus' state airline cancels Middle Eastern 'migrant flights' from UAE. 2021. In: *RT News*. 15 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540297-belarus-airline-cancel-uae/>)

Belarusian strongman Alexander Lukashenko tries to turn the tables in combative interview. 2021. In: *CNN International*. 2 October 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/10/02/europe/belarus-lukashenko-interview/index.html>)

Biting cold, dying migrants and war of words between EU and Minsk: Poland-Belarus conflict is getting worse. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539821-poland-belarus-border-crisis/>)

Border between Germany & Poland could COLLAPSE amid rise in refugees from Middle East crossing through Belarus, Berlin police warn. 2021. In: *RT News*. 19 October 2021. (<https://www.rt.com/russia/537890-border-germany-poland-refugees-collapse/>)

Children caught up in Belarus-Poland border crisis face bitter nights without shelter. 2021. In: *CNN International*. 14 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/14/europe/belarus-border-camp-migrants-intl-cmd/index.html>)

Crisis worsens on Poland-Belarus border as migrants congregate and troops are mobilized. 2021. In: *CNN International*. 9 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/08/europe/poland-belarus-border-migrants-intl/index.html>)

EU accuses Belarus of acting like 'gangster regime' as thousands of freezing migrants camp on Polish border. 2021. In: *CNN International*. 9 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/09/europe/poland-belarus-border-migrants-crisis-intl/index.html>)

EU explains where Belarus border refugees can claim asylum. 2021. In: *RT News*. 2 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/541895-migrants-belarus-claim-asylum/>)

EU leadership calls for new sanctions against Belarus as migrant crisis on Polish border escalates. 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539715-eu-commission-sanctions-belarus-migrants/>)

EU migrant crisis: Top French official accuses Belarus' President Lukashenko & his family of organizing 'human trafficking'. 2021. In: *RT News*. 28 October 2021. (<https://www.rt.com/russia/538699-lukashenko-human-trafficking-migrants-eu/>)

EU policy toward Belarus all 'bribery & blackmail,' Minsk claims. 2021. In: *RT News*. 13 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540195-eu-belarus-bribery-blackmail/>)

EU slaps new sanctions on Belarus as NATO warns Russia over military buildup. 2021. In: *CNN International*. 15 November 2021.

(<https://edition.cnn.com/2021/11/15/europe/poland-belarus-border-crisis-nato-intl/index.html>)

EU winning 'hybrid war' – Brussels. 2021. In: *RT News*. 29 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/541640-eu-full-solidarity-migrant-crisis/>)

EU's refusal to fund border walls against illegal migrants is a mistake as it will only lead to another battle within the bloc. 2021. In: *RT News*. 25 October 2021.

(<https://www.rt.com/op-ed/538336-eu-border-walls-migrants/>)

Four bodies found on Polish-Belarus border as spat over migrant crisis worsens. 2021. In: *CNN International*. 21 September 2021.

(<https://edition.cnn.com/2021/09/21/europe/poland-belarus-migrant-crisis-intl/index.html>)

France defends Russia in Belarus border row. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539994-france-defends-russia-belarus-border/>)

Gas deliveries via Belarus plummet as Lukashenko threatens to cut off Europe. 2021. In: *RT News*. 12 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540115-gas-deliveries-dropped-germany/>)

'Head of a state-run smuggling ring': German FM Maas slams Belarus' Lukashenko as migrant situation on EU border deteriorates. 2021. In: *RT News*. 18 October 2021. (<https://www.rt.com/russia/537781-germany-belarus-migrants-eu/>)

How Belarus is helping 'tourists' break into the EU. 2021. In: *BBC News*. 22 October 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-58952867>)

How thousands of migrants tried to take Belarus-Poland border by storm. 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539699-poland-belarus-border-migrants/>)

'I'm not a madman': Lukashenko sticks to his stance on Polish border standoff. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539813-lukashenko-madman-border-crisis/>)

Iraqis to leave Belarus after failing to reach EU. 2021. In: *RT News*. 18 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540612-iraqis-failing-cross-eu/>)

Is Belarus waging a 'hybrid war' on the West? 2021. In: *RT News*. 16 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540420-belarus-hybrid-war-eu/>)

Large convoy of refugees marches through Belarus to Polish border (VIDEO). 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539662-refugees-convoy-march-poland-border/>)

Latvia warns that NATO could be brought in to 'defend' EU's border with Belarus. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540003-latvia-nato-eu-border-belarus/>)

Lithuania blames Belarus for migrant crisis. 2021. In: *BBC News*. 10 August 2021. (<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-58121577>)

Lithuania votes to curb influx of migrants from Belarus. 2021. In: *BBC News*. 13 July 2021 (<https://www.bbc.com/news/world-europe-57830158>)

Lukashenko has two demands to end EU migrant crisis, Estonia claims. 2021. In: *RT News*. 17 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540535-lukashenko-end-sanctions-migrant-crisis/>)

Merkel wants Putin to help solve Poland-Belarus border crisis. 2021. In: *RT News*. 10 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539884-merkel-putin-belarus-border/>)

Migrant crisis on Belarus-Poland border caused by EU's failure to uphold 'European values' – Kremlin. 2021. In: *RT News*. 10 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539891-migrant-crisis-on-belarus-poland-border/>)

Migrants face hypothermia and broken bones in freezing forests as Poland-Belarus crisis deepens. 2021. In: *CNN International*. 10 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/10/europe/poland-belarus-border-migrant-crisis-wednesday-intl/index.html>)

Migrants fell trees to breach Poland-Belarus border fence. 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539723-poland-belarus-migrants-breach/>)

Migrants on Belarus/Poland border could be getting GUNS from Ukraine – latest Lukashenko claim. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539983-lukashenko-migrants-get-guns-ukraine/>)

Poland 'illegally' refused entry to asylum seekers at border with Belarus, stranding them without food, water & shelter – Amnesty. 2021. In: *RT News*. 30 September 2021. (<https://www.rt.com/russia/536241-afghan-migrants-poland-blocking/>)

Poland and Germany can't handle migrant crisis on Belarus border alone – German interior minister. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539748-poland-belarus-germany-eu-migrants/>)

Poland blocks hundreds of migrants at Belarus border. 2021. In: *BBC News*. 8 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59206685>)

Poland border crisis: Belarus moves migrants stranded in camp. 2021. In: *BBC News*. 17 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59317306>)

Poland border crisis: EU to widen Belarus sanctions as row intensifies. 2021. In: *BBC News*. 15 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59289998>)

Poland border crisis: Migrants tear-gassed trying to cross from Belarus. 2021. In: *BBC News*. 17 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59302919>)

Poland imposes state of emergency on Belarus border. 2021. In: *BBC News*. 7 September 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-58474475>)

Poland passes legislation allowing migrant pushbacks at border. 2021. In: *CNN International*. 15 October 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/10/15/europe/poland-border-pushback-legislation-intl/index.html>)

Poland plans to spend over \$400 million on wall on Belarus border. 2021. In: *CNN International*. 13 October 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/10/13/europe/poland-wall-belarus-intl/index.html>)

Poland should stand strong and not yield to migrants besieging its borders. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/op-ed/539806-poland-belarus-border-wall-migrants/>)

Poland threatens to shut border with Belarus. 2021. In: *RT News*. 21 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540887-poland-close-border-belarus/>)

Poland warns EU migrant crisis could last for years. 2021. In: *RT News*. 17 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540534-eu-migrant-crisis-last/>)

Poland warns of possible 'armed' escalation over migrant border crisis. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539792-poland-belarus-armed-escalation/>)

Poland-Belarus crisis: The lives caught in a stalemate. 2021. In: *BBC News*. 11 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59253376>)

Poland-Belarus: How social media posts fuelled the migrant crisis. 2021. In: *BBC News*. 12 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59253377>)

Poland's parliament has voted to build a controversial wall on its border with Belarus to block an influx of migrants who are illegally entering Poland. 2021. In: *BBC News*. 29 October 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59096571>)

Poland's PM issues demand to NATO over standoff with Belarus. 2021. In: *RT News*. 14 November 2021. (<https://www.rt.com/news/540259-poland-concrete-actions-nato-border/>)

Polish police deploy water cannon to stop migrants storming Belarus border fence, stun grenades also heard. 2021. In: *RT News*. 16 November 2021.

(<https://www.rt.com/russia/540387-migrants-storm-fence-poland-border/>)

Polish president gives green-light for new wall on border with Belarus in bid to beat back flow of refugees & illegal migrants. 2021. In: *RT News*. 3 November 2021.

(<https://www.rt.com/russia/539256-poland-new-wall-border-belarus/>)

Putin comments on allegations of Russian involvement in Poland-Belarus border standoff. 2021. In: *RT News*. 13 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540208-putin-belarus-poland-border/>)

Putin holds call with Italian PM over Belarus border crisis & standoff with Ukraine. 2021. In: *RT News*. 22 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540968-putin-holds-call-italian-leader/>)

Putin tells Macron EU should talk directly to Belarus. 2021. In: *RT News*. 15 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540354-putin-macron-eu-belarus-border/>)

Record number of people attempt to cross the border between Poland and Belarus, officials say. 2021. In: *CNN International*. 10 October 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/10/10/europe/poland-belarus-border-crossing-migrants-record-number-intl/index.html>)

Refugees near Belarusian border must be moved to save lives – UN. 2021. In: *RT News*. 24 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/541183-un-belarus-move-refugees/>)

Russia and Belarus hold military drills as migrant crisis on EU border grows. 2021. In: *CNN International*. 12 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/12/europe/poland-belarus-russia-ukraine-military-drills-sanctions-intl/index.html>)

Russia has 'nothing to do with' Poland-Belarus border crisis, Putin insists. 2021. In: *CNN International*. 13 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/13/europe/poland-belarus-crisis-russia-intl/index.html>)

Russia planning retaliation if EU sanctions national airline over Belarus border crisis. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539972-eu-sanctions-airline-belarus-border/>)

Russia reacts to EU boasts about blocking entry of refugees. 2021. In: *RT News*. 15 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/543191-zakharova-criticism-eu-migration-policy/>)

Russian nuclear-capable bombers patrol over Belarus, as Minsk's standoff with Poland intensifies (VIDEO). 2021. In: *RT News*. 12 November 2021.

(<https://www.rt.com/russia/540044-russian-bombers-patrol-belarus/>)

The clash on the EU's border with Belarus isn't a 'migrant crisis'. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539910-eu-border-migrant-crisis-belarus/>)

The locals helping families in Poland's no-go area. 2021. In: *BBC News*. 15 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59289999>)

The migrants returned to Iraqi camps from Belarus. 2021. In: *BBC News*. 28 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-59438028>)

The trip could have killed them. But people fleeing economic wreckage in the Middle East say they'd do it 100 times over. 2021. In: *CNN International*. 12 December 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/12/12/middleeast/migration-iraq-syria-middle-east-cmd-intl/index.html>)

The victims of the Belarus border crisis were obvious. For Poland's government, it was a useful distraction. In: *CNN International*. 2021. 21 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/21/europe/poland-border-crisis-politics-intl-cmd/index.html>)

The West's real battle. 2021. In: *RT News*. 2 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/542024-west-battle-idealism-realism/>)

Turkey invites Poland to come and see it's not sending migrants to border with Belarus. 2021. In: *RT News*. 11 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539970-turkey-poland-migrant-crisis/>)

Two Polish border guards HOSPITALIZED as migrants stuck in no man's land on Belarusian frontier for months attempt to storm fence. 2021. In: *RT News*. 25 October 2021. (<https://www.rt.com/op-ed/538336-eu-border-walls-migrants/>)

Two Russian paratroopers die in training accident near Belarus-Poland border. 2021. In: *RT News*. 12 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540149-paratroopers-die-belarus-drills/>)

Ukraine practices preventing refugees crossing border. 2021. In: *RT News*. 26 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/541398-ukraine-preventing-refugees-crossing-border/>)

Ukraine says viral video alleging refugees were shot at is fake. 2021. In: *RT News*. 1 December 2021. (<https://www.rt.com/russia/541907-ukraine-migrants-border-video-fake/>)

UN condemns use of asylum seekers as 'political pawns'. 2021. In: *RT News*. 9 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539764-un-asylum-seekers-political-pawns/>)

UN explains origins of Poland-Belarus border crisis. 2021. In: *RT News*. 15 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540305-eu-crisis-migrants-un/>)

UN slams Poland's 'knee-jerk' reaction to Belarus border crisis. 2021. In: *RT News*. 10 November 2021. (<https://www.rt.com/news/539911-un-poland-border-refugees/>)

Unable to breach Belarus-Poland border, migrants set up camp (VIDEO). 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539701-poland-belarus-border-migrants/>)

US and allies impose new sanctions on Belarus over migrant crisis and ongoing human rights abuses. 2021. In: *CNN International*. 2 December 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/12/02/politics/us-belarus-sanctions-migrant-crisis/index.html>)

US is looking for war in Belarus – Lukashenko. 2021. In: *RT News*. 26 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/541432-lukashenko-us-wants-start-conflict/>)

Washington blasts Belarus over migrant crisis on Polish border. 2021. In: *RT News*. 8 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/539722-washington-belarus-eu-migrants/>)

We drank from puddles': Migrants describe brutal journey through forests on Belarus-Poland border. 2021. In: *CNN International*. 11 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/11/europe/migrants-brutal-journey-belarus-poland-intl/index.html>)

West condemns Belarus at UN over stranded migrants. 2021. In: *BBC News*. 12 November 2021. (<https://www.bbc.com/news/world-europe-59256927>)

What's causing the crisis on the Belarus-Lithuania border? 2021. In: *CNN International*. 21 August 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/08/21/opinions/linas-kojala-belarus-migration-op-ed/index.html>)

White House preparing 'follow up' sanctions on Belarus. 2021. In: *CNN International*. 10 November 2021. (<https://edition.cnn.com/2021/11/10/politics/belarus-follow-up-sanctions/index.html>)

Who's really to blame for Europe's new migrant crisis? 2021. In: *RT News*. 15 November 2021. (<https://www.rt.com/russia/540301-eu-new-migrant-crisis/>)

Why Lukashenko seems to be winning the migrant battle with Brussels? 2021. In: *RT News*. 13 November 2021. (<https://www.rt.com/op-ed/540151-belarus-poland-border-migrants/>)

ÁBRAJEGYZÉK

- 1. ábra** A konfliktus folyamata (Forrás: https://nbi.uni-nke.hu/document/nbi-uni-nke-hu/Resperger%20István_A%20válságkezelés%20és%20a%20hibrid%20hadviselés.pdf alapján saját szerkesztés) 7
- 2. ábra** Az újonnan hadviselési formák terminológiájának előfordulása az angol nyelvű szakirodalomban (Forrás: https://books.google.com/ngrams/graph?content=hybrid+warfare%2Casymmetric+warfare%2Cindirect+warfare%2Cambiguous+warfare%2Cunrestricted+warfare%2C+fourth+generation+warfare&year_start=1995&year_end=2019&corpus=26&smoothing=1&direct_url=t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Chybrid%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Casymmetric%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cindirect%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cambiguous%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cunrestricted%20warfare%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfourth%20generation%20warfare%3B%2Cc0%3B) 9
- 3. ábra** A hibriditást leíró jelzős szerkezetek előfordulása az egyesített szövegtörzsben (Forrás: Az angol, amerikai és orosz nyelvű szövegtörzs alapján saját szerkesztés) 11
- 4. ábra** A hibrid hadviselés eszközei a DIMEFIL-modell felosztása alapján (Forrás: <https://news.postimees.ee/4505726/mark-voyger-russian-hybrid-warfare-can-still-bring-surprises-in-the-future> alapján saját szerkesztés) 14
- 5. ábra** A konfliktus befejeződése után a témával foglalkozó cikkek megjelenési ideje, és az azokat közlő sajtótermékek nevei (Forrás: Az angol, amerikai és orosz nyelvű szövegtörzs alapján saját szerkesztés) 30
- 6. ábra** A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben az Egyesült Államokban. (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&gprop=news&q=belarus,ukraine> alapján saját szerkesztés) 31

7. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben Németországban. (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=DE&gprop=news&q=belarus,ukraine> alapján saját szerkesztés)32

8. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben az Egyesült Királyságban (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&geo=GB&gprop=news&q=belarus,ukraine> alapján saját szerkesztés) ...32

9. ábra A Fehéroroszországgal és Ukrajnával kapcsolatos médiafigyelem alakulása 2021-ben világszerte. (Forrás: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2021-01-01%202021-12-31&gprop=news&q=belarus,ukraine> alapján saját szerkesztés)33

FÜGGELÉKEK

ANNOTÁCIÓ

A XXI. századra bizonyosan állítható, hogy biztonsági környezetünkben gyors, mélyreható és alapvető változások következtek be. A biztonsági kihívások változó arculata miatt olyan új – akár még össze is kapcsolódó –, vagy a korábbinál jóval komplexebben megjelenő kihívások jelentek meg, mint a dolgozatomban vizsgált tömeges migráció, illetve a hibrid műveletek. Ezen jelenségek tényleges megértéséhez elengedhetetlen a multidiszciplináris kutatás. A dolgozatomban a konfliktuselemzés és a tartalomelemzés módszereit alkalmaztam.

Kutatásomban a gyakran hibrid műveletként említett 2021-es lengyel-fehérorosz határ- és migrációs válságnak a nemzetközi médiában való megjelenítését vizsgáltam, különös tekintettel egy-egy jelentős amerikai, angol és orosz hírportál által közölt eltérő narratívákra. Az esettanulmányom módszertanának megfelelően feltételezhető volt, hogy a cikkek elemzése alapján azonosíthatók lesznek azok az elemek, amelyekből általánosítani lehet a hibrid műveletek sajátosságaira vonatkozóan. A kutatásom célja annak megállapítása volt, hogy kimutathatók-e a vizsgált esetben a hibrid műveleteknek a szakirodalomban leírt jegyei; elsősorban a befolyásolás és a megfélemlítés. A kutatási kérdések a kutatási cél alapján a konfliktus okainak, lefolyásának és következményeinek a hírforrásokban való bemutatására vonatkoztak, minthogy kik érkeztek a lengyel–fehérorosz határhoz, hogyan kezelték a helyzetet az érintett államok, illetve hogy milyen következményekkel járt a válság maga. A kutatási kérdések alapján azt a valóságmodellt próbáltam rekonstruálni, amelyet az egyes hírportálok a saját nézőpontjukból, a létrehozott narratívákban közvetítettek a hírfogyasztóknak. Az újságcikkekben megjelenő információk rendszerezéséhez és feldolgozásához kvalitatív és kvantitatív tartalomelemzést folytattam. A hírszövegek tartalomelemzéséhez három szövegkorpuszt építettem a hírportáloknak megfelelően, melynek során összesen 106 újságcikket használtam fel. Az adatgyűjtésem eredményeként kimutatható volt, hogy az orosz hírforrás megpróbált politikai ellentéteket szítani az Európai Unióban, kihasználva a bevándorlásról szóló belső vitát. A határkonfliktus sikeresen vont el e nemzetközi közösség figyelmét az Ukrajna elleni előkészületekről. Emellett az RT Ukrajnát is igyekezett bevonni a határkonfliktusba, és indokokat kreált a későbbi, az Ukrajna elleni támadást előkészítő, Union Resolve 2022 hadgyakorlathoz. Mindezt a hibrid műveletek elemeiként azonosítottam.